

**ZARZĄDZENIE NR 69/2013
STAROSTY RACIBORSKIEGO**

z dnia 19 czerwca 2013 r.

**w sprawie jednolitych zasad oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy w Starostwie Powiatowym
w Raciborzu**

Na podstawie art.35 ust. 2 ustawy o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U z 2013 r. poz. 595) oraz art. 226 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (tj. Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.)

zarządzam, co następuje:

§ 1. Wprowadzam jednolite zasady oceny ryzyka zawodowego w Starostwie Powiatowym w Raciborzu na stanowiskach :

- 1) administracyjno – biurowych, praca przy komputerze – zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszego Zarządzenia,
- 2) kierowcy samochodu osobowego – zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszego Zarządzenia,
- 3) sprzątaczkę – zgodnie z załącznikiem nr 3 do niniejszego Zarządzenia,
- 4) robotnika gospodarczego – zgodnie z załącznikiem nr 4 do niniejszego Zarządzenia.

§ 2. Zasady oceny ryzyka zawodowego w Starostwie Powiatowym w Raciborzu dla osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności określone są indywidualnie dla każdego zatrudnionego.

§ 3. 1. Zobowiązuję pracownika zatrudnionego na samodzielnym stanowisku ds. BHP do bieżącego zaznajamiania z treścią niniejszego Zarządzenia pracowników tutaj Starostwa.

2. Oświadczenie pracownika o zapoznaniu się z ryzykiem zawodowym stanowi załącznik nr 5 do niniejszego Zarządzenia.

§ 4. Traci moc Zarządzenie Wewnętrzne Nr 60/09 Starosty Raciborskiego z dnia 29 lipca 2009 r. w sprawie jednolitych zasad oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy w Starostwie Powiatowym w Raciborzu.

§ 5. Wykonanie niniejszego Zarządzenia powierzam Inspektorowi ds. BHP.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania i podlega publikacji w Bazie Rejestrów Urzędowych na stronie internetowej www.bip.powiatraciborski.pl.

Starosta

Adam Hajduk

Starostwo Powiatowe w Raciborzu

OCENA RYZYKA ZAWODOWEGO NA STANOWISKU :

PRACOWNIK ADMINISTRACYJNO-BIUROWY PRACA PRZY KOMPUTERZE

Opracował:

INSPEKTOR ds. BHP

Iwona Szlachetko

Zatwierdził:

STAROSTA

Adam Hajduk

1. CEL PROCEDURY:

Celem procedury jest określenie ogólnych zasad przy szacowaniu ryzyka zawodowego na stanowisku pracownika administracyjno - biurowego, praca przy komputerze

2. PRZEDMIOT I ZAKRES PROCEDURY.

Przedmiotem procedury jest ocena ryzyka zawodowego przy określonych pracach, stosowanie niezbędnych środków profilaktycznych zmniejszających ryzyko oraz dokumentowanie przeprowadzonej oceny ryzyka.

3. TERMINOLOGIA

Identyfikacja zagrożenia

Proces rozpoznawania tego, czy zagrożenie istnieje oraz określenie jego charakterystyk.

Ocena ryzyka

Proces analizowania ryzyka i wyznaczania dopuszczalności ryzyka.

Ryzyko

Kombinacja częstości lub prawdopodobieństwa wystąpienia określonego zdarzenia wywołującego zagrożenie i konsekwencji związanych z tym zdarzeniem.

Ryzyko zawodowe

Prawdopodobieństwo wystąpienia niepożądanych zdarzeń związanych z wykonywaną pracą powodujących straty, w szczególności wystąpienia u pracowników niekorzystnych skutków zdrowotnych w wyniku zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy.

Stanowisko pracy

Przestrzeń pracy, wraz z wyposażeniem w środki i przedmioty pracy, w której pracownik lub zespół pracowników wykonuje pracę.

Zagrożenie

Stan środowiska pracy mogący spowodować wypadek lub chorobę.

Zagrożenie znaczące

Zagrożenie mogące spowodować poważne i nieodwracalne uszkodzenia zdrowia lub śmierć, występujące w szczególności przy wykonywaniu prac szczególnie niebezpiecznych.

4. PODZIAŁ ODPOWIEDZIALNOŚCI I KOMPETENCJE

Lp.	Odpowiedzialny	Zakres
1.	Starosta Raciborski	-przestrzeganie funkcjonowania procedury, -dokumentowanie ryzyka zawodowego, -powołanie zespołu do oceny ryzyka zawodowego. -współudział przy ustalaniu czynników szkodliwych, uciążliwych i niebezpiecznych na stanowisku pracy, -współudział przy ustalaniu konieczności dokonania oceny ryzyka zawodowego na określonych stanowiskach pracy,
2.	Inspektor ds. BHP	-opracowanie i prowadzenie dokumentów i zapisów: a) sprawozdania o warunkach pracy b) protokoły powypadkowe, c) rejestr wypadków,
3.	Inna osoba kierująca pracownikami	-udział w pracach zespołu przy ocenie ryzyka zawodowego.

5. TRYB POSTĘPOWANIA.

- 5.1. W celu identyfikacji zagrożeń zespół pod przewodnictwem Starosty Raciborskiego, dokonuje przeglądu wszystkich stanowisk pracy i na podstawie doświadczeń zawodowych i analizie rodzaju poszczególnych prac specyfikuje występujące zagrożenia. Przy ocenie ryzyka niezbędne jest przeprowadzanie wywiadu z pracownikami w celu zidentyfikowania zagrożeń, które przez zespół mogą być niezauważalne.

5.2. Ponieważ wykonywane przez pracownika administracyjno - biurowego prace, mają charakter powtarzalny, dlatego należy przyjąć, że zidentyfikowane zagrożenia występują przy pracach powtarzalnych. Jednak z uwagi na uwarunkowania lokalizacyjne mogą występować zagrożenia dodatkowe.

5.3. Ocena ryzyka zawodowego dokonuje się w następujących grupach

- substancje chemiczne występujące w postaci płynów, pyłów, oparów lub gazów,
- hałas,
- prąd elektryczny,
- czynniki biologiczne,
- pola elektromagnetyczne,
- przemieszczające się maszyny oraz transportowane przedmioty,
- ruchome elementy,
- ostre występujące oraz chropowate elementy,
- spadające elementy,
- płyny pod ciśnieniem,
- śliskie nierówne powierzchnie,
- ograniczone przestrzenie /dojścia, przejścia, odstępy/,
- powierzchnie gorące, zimne oraz żrące substancje.

5.4. Oszacowanie stopnia ryzyka należy dokonać na podstawie poniższych ocen:

1. Ciężkość szkód, które mogą spowodować następujące zagrożenia:

Małe - urazy i choroby , które nie powodują długotrwałych dolegliwości i absencji w pracy; są to czasowe pogorszenie stanu zdrowia takie jak niewielkie stłuczenia i zranienia , podrażnienia oczu, objawy niewielkiego zatrucia , bóle głowy itp.

Średnie - urazy i choroby, które powodują niewielkie , ale długotrwałe lub nawracające okresowo dolegliwości i są związane z okresami absencji; są to np. zranienia, oparzenia II stopnia na

niewielkiej powierzchni ciała, alergię skórne, nieskomplikowane złamania, zespoły przeciążeniowe układu mięśniowo –szkieletowego (np. zapalenie ścięgna) itp.

Duże - urazy i choroby, które powodują ciężkie i stałe dolegliwości i/ lub śmierć; są to np. oparzenia II stopnia dużej powierzchni ciała, amputacje, skomplikowane złamania z następową dysfunkcją, choroby nowotworowe, toksyczne uszkodzenia narządów wewnętrznych i układu nerwowego w wyniku narażenia na czynniki chemiczne, zespół wibracyjny, zawodowe uszkodzenia słuchu, astma, zaćma itp.

2. Prawdopodobieństwo wystąpienia:

Mało prawdopodobne -zagrożenie które nie powinno wystąpić podczas całego okresu aktywności zawodowej pracownika,

Prawdopodobne -prawdopodobne jest, że zagrożenie może wystąpić kilkakrotnie podczas okresu aktywności zawodowej pracownika,

Wysoce prawdopodobne -prawdopodobne jest, że zagrożenie może wystąpić wielokrotnie podczas okresu aktywności zawodowej kariery pracownika.

5.5. Stopień ryzyka określamy poprzez wymnożenie ocen dokonanych w sposób następujący.

1. małe zagrożenie x małe prawdopodobieństwo = małe ryzyko wystąpienia

2. małe zagrożenie x średnie prawdopodobieństwo = średnie ryzyko wystąpienia

3. małe zagrożenie x wysokie prawdopodobieństwo = średnie ryzyko wystąpienia

4. średnie zagrożenie x małe prawdopodobieństwo = średnie ryzyko wystąpienia

5. średnie zagrożenie x średnie prawdopodobieństwo = średnie ryzyko wystąpienia

6. średnie zagrożenie x wysokie prawdopodobieństwo = wysokie ryzyko wystąpienia

7. wysokie zagrożenie x małe prawdopodobieństwo = średnie ryzyko wystąpienia

8. wysokie zagrożenie x średnie prawdopodobieństwo = wysokie ryzyko wystąpienia

9. wysokie zagrożenie x wysokie prawdopodobieństwo = wysokie ryzyko wystąpienia

5.6. Szacowanie ryzyka następuje w dwóch grupach:

- ryzyko akceptowane - małe, średnie występuje na stanowiskach, na których narażenie na działanie czynników zidentyfikowanych jako szkodliwe, uciążliwe bądź niebezpieczne jest mniejsze od dopuszczalnego.
- ryzyko nie akceptowane - duże występuje na stanowiskach, na których narażenie na działanie czynników zidentyfikowanych jako szkodliwe, uciążliwe bądź niebezpieczne jest większe od dopuszczalnego.

5.7. Na podstawie przeprowadzanej oceny zespół w składzie: Starosta Raciborski, Inspektor d/s bhp dobiera wyposażenie robocze oraz wyposażenie stanowisk pracy, bądź proponuje inne rozwiązania eliminujące bądź ograniczające ryzyko zawodowe na danym stanowisku pracy.

5.8. O dokonanej ocenie ryzyka zawodowego i podjętych środkach w celu jego uniknięcia lub ograniczenia, Starosta Raciborski informuje podległych mu pracowników.

5.9. Wyniki dokonanej oceny ryzyka oraz środki kontroli przedstawione są w „Karcie oceny ryzyka zawodowego dla poszczególnych stanowisk”.

5.10. Inspektor d/s bhp opracowuje i prowadzi następujące dokumenty dla uwierzytelnienia zagrożeń i oceny ryzyka zawodowego:

- sprawozdanie o warunkach pracy Z-10 (w razie potrzeby)
- protokół powypadkowy,
- statystyczna karta wypadków,
- rejestr wypadków,
- rejestr wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowisku pracy.

6. DOKUMENTACJA I ZAPISY

6.1 Karty oceny ryzyka zawodowego dla poszczególnych robót

6.2. Sprawozdania o warunkach pracy Z-10

6.3. Protokoły powypadkowe

6.4. Statystyczne karty wypadków

6.5. Rejestr wypadków

6.6. Pomiary czynników szkodliwych i uciążliwych oraz rejestr wyników badań

7. ZAŁĄCZNIKI- ETAPY OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO

7.1. Etap 1 – Wymagania ogólne dla pomieszczenia, stanowiska pracy

7.2. Etap 2 – Identyfikacja zagrożeń na stanowiskach pracy

7.3. Etap 3 – Oszacowanie ryzyka zawodowego

7.4. Etap 4 – Plan działań korygujących i zapobiegawczych

7.5. Etap 5 – Zapoznanie pracowników z oceną ryzyka

7.6. Etap 6 – Okresowa weryfikacja oceny ryzyka

Stanowisko komputerowe:

Pomieszczenie pracy

Pomieszczenie pracy, w zależności od czasu przebywania w nich pracowników, dzielą się na:

- pomieszczenia **przeznaczone na stały pobyt pracowników** - w przypadku przebywania tych samych pracowników w ciągu doby dłużej niż 4 godziny,
- pomieszczenie **przeznaczone na czasowy pobyt pracowników** - w przypadku przebywania tych samych pracowników w ciągu doby od 2 do 4 godzin,
 - pomieszczenia **nie przeznaczone na pobyt pracowników** - w przypadku, gdy łączny czas przebywania tych samych pracowników jest krótszy niż 2 godziny w ciągu doby, a wykonywane czynności mają charakter dorywczy, bądź też praca polega na krótkotrwałym przebywaniu związanym z dozorem oraz konserwacją maszyn i urządzeń lub utrzymaniem czystości i porządku.
- **wysokość**
 - 3 m - jeżeli nie występują czynniki szkodliwe dla zdrowia,
 - 3,3 m - pomieszczenia do pracy, w których występują substancje szkodliwe dla zdrowia,
 - 2,5 m - jeżeli przebywają w nich nie więcej niż 4 osoby i przypada minimum 15 m³ wolnej objętości pomieszczenia na jednego pracownika.
- **podłoga** - równa, nie śliska, nie pyłaca i bez progów pomiędzy pomieszczeniami;
- **kubatura** - minimum 13 m³ wolnej objętości pomieszczenia na jednego pracownika;
- **powierzchnia robocza** - minimum 2 m² wolnej powierzchni podłogi (nie zajętej przez urządzenia techniczne, sprzęt itp.) na jednego pracownika;
- **rozmieszczenie urządzeń, szaf**- takie, aby przejścia między nimi wynosiły:
 - 75 cm - w przypadku jednego pracownika (w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się 50 cm),
 - 100 cm — w przypadku ruchu dwukierunkowego,
- **oświetlenie**
 - naturalne, dzienne, najlepiej górne. W przypadku oświetlenia bocznego (okna) powinien być zachowany stosunek wielkości powierzchni okien w świetle ościeżnic do powierzchni podłogi jak 1 : 8 (to znaczy 1 m² okna na 8 m² podłogi),
 - oświetlenie sztuczne (elektryczne) - w zależności od rodzaju pracy:
 - schody, korytarze - 50 lx,
 - pomieszczenia sanitarne - 100 lx,
 - pomieszczenia biurowe (w całym pomieszczeniu) - 500 lx,

- pomieszczenia komputerów - 500 lx;
- **wentylacja** - naturalna - w zależności od potrzeb, lecz nie mniej niż 0,5 wymiany w ciągu godziny albo łącznie mechaniczna i naturalna - w zależności od potrzeb (może być także klimatyzacja);
- **temperatura** - pomieszczenie pracy biurowej powinno mieć temperaturę nie mniejszą niż 18°C.

Stanowisko pracy

Przez stanowisko pracy rozumie się przestrzeń pracy wraz z wyposażeniem w środki i przedmioty pracy, w której pracownik lub zespół pracowników wykonuje pracę. Racjonalna organizacja stanowiska roboczego powinna zapewnić bezpieczne i łatwe wykonywanie pracy poprzez odpowiednią ochronę przed czynnikami niebezpiecznymi (urazowymi), szkodliwymi i uciążliwymi (hałas, wibracja, zapylenie, oświetlenie, mikroklimat, duże i zbędne obciążenie pracownika).

Wyposażenie stanowiska roboczego

Wyposażenie takiego stanowiska to urządzenia biurowe, jak: komputer z oprzyrządowaniem (monitor, drukarka, klawiatura, mysz itd.), telefon, faks, kserokopiarka, a także stół, siedzisko i inne sprzęty.

W związku z powyższym podstawową sprawą jest uwzględnienie w czasie projektowania stanowiska pracy podstawowych zasad ergonomii. Nieuwzględnienie tych zasad może spowodować pojawienie się dolegliwości zdrowotnych, a także (z ekonomicznego punktu widzenia) - obniżenie wydajności pracy. Biorąc to pod uwagę, podano poniżej podstawowe wymagania dotyczące stanowiska pracy z urządzeniami biurowymi, w tym z komputerami.

Rozmieszczenie elementów stanowiska pracy

Planowane stanowisko pracy wyposażone w monitor ekranowy powinno uwzględniać:

- liczbę i rozmiary zakupionego sprzętu,
- charakter pracy (ciągła, dorywcza, wprowadzanie danych, edycja tekstu itp.),
- ustawienie stanowiska względem oświetlenia
 - o ekran monitora powinien być ustawiony poprzecznie względem okien, w odległości około 1 m od nich,
 - o oślnienie bezpośrednio od opraw, okien, przezroczystych lub półprzezroczystych ścian albo jasnych płaszczyzn pomieszczenia oraz oślnienie odbiciowe od ekranu monitora powinno zostać ograniczone w szczególności przez stosowanie odpowiednich opraw oświetleniowych, instalowanie żaluzji lub zasłon w oknach ;

Uwaga: Dopuszcza się stosowanie opraw oświetlenia miejscowego pod warunkiem, że będą to oprawy nie powodujące oślnienia.

- dostateczną przestrzeń pracy, pozwalającą na umieszczenie wszystkich elementów

obsługiwanym ręcznie w zasięgu kończyn górnych,

- takie usytuowanie w pomieszczeniu, aby zapewnić pracownikowi swobodny dostęp do tego stanowiska; odległości między sąsiednimi monitorami powinny wynosić co najmniej 0,6 m, a między pracownikiem i tyłem sąsiedniego monitora — co najmniej 0,8 m,
 - urządzenia pomocnicze:
- jeśli przy pracy istnieje konieczność korzystania z dokumentów stanowisko pracy należy wyposażyć w uchwyt na dokument posiadający regulacje ustawienia wysokości, pochyleń oraz odległości od pracownika.
 - uchwyt na dokument powinien znajdować się przed pracownikiem między ekranem monitora a klawiaturą lub w innym miejscu - w pozycji minimalizującej uciążliwe ruchy głowy i oczu.

Siedzisko

Krzesło stanowiące wyposażenie stanowiska pracy powinno posiadać:

- dostateczną stabilność, przez wyposażenie go w podstawę co najmniej pięciopodporową z kółkami jezdnyymi,
- wymiary oparcia i siedziska, zapewniające wygodną pozycję ciała i swobodę ruchów,
- regulację wysokości siedziska w zakresie 400-500 mm, licząc od podłogi,
- regulację wysokości oparcia oraz regulację pochyleń oparcia w zakresie: 5° do przodu i 30° do tyłu, wyprofilowanie płyty siedziska i oparcia odpowiednio do naturalnego wygięcia kręgosłupa i odcinka udowego kończyn dolnych,
- możliwość obrotu wokół osi pionowej o 360°,
- podłokietniki.

Mechanizmy regulacji wysokości siedziska i pochyleń oparcia powinny być łatwo dostępne i proste w obsłudze oraz tak usytuowane, aby regulację można było wykonywać w pozycji siedzącej.

Na życzenie pracownika a także, gdy wysokość krzesła uniemożliwia pracownikowi płaskie, spoczynkowe ustawienie stóp na podłodze - stanowisko pracy należy wyposażyć w podnózek. Podnózek powinien mieć kąt pochyleń w zakresie 0°-15°, a jego wysokość powinna być dostosowana do potrzeb wynikających z cech antropometrycznych pracownika. Powierzchnia podnóżka nie powinna być śliska, a sam podnózek nie powinien przesuwаться po podłodze podczas używania.

Stół - biurko

Konstrukcja stołu powinna umożliwiać dogodne ustawienie elementów wyposażenia stanowiska pracy, w tym zróżnicowaną wysokość ustawienia monitora ekranowego i klawiatury. Szerokość i głębokość stołu powinna zapewniać:

- wystarczającą powierzchnię do łatwego posługiwania się elementami wyposażenia stanowiska i

wykonywania czynności związanych z rodzajem pracy,

- ustawienie klawiatury z zachowaniem odległości nie mniejszej niż 100 mm między klawiaturą a przednią krawędzią stołu,
- ustawienie elementów wyposażenia w odpowiedniej odległości od pracownika, to jest w zasięgu jego kończyn górnych, bez konieczności przyjmowania wymuszonych pozycji

Wysokość stołu oraz siedziska krzesła - powinna być ustalona tak aby zapewnić:

- naturalne położenie kończyn górnych zapewniające przy obsłudze klawiatury zachowanie co najmniej kąta prostego między ramieniem i przedramieniem,
- odpowiedni kąt obserwacji ekranu monitora w zakresie 20°-50° w dół (licząc od linii poziomej na wysokości oczu pracownika do linii poprowadzonej od jego oczu do środka ekranu), przy czym górna krawędź ekranu monitora nie powinna znajdować się powyżej oczu pracownika,
- odpowiednią przestrzeń do umieszczenia nóg pod blatem stołu; powierzchnia blatu stołu powinna być matowa - najlepiej barwy jasnej.

Monitor

- znaki na ekranie powinny być wyraźne i czytelne,
- obraz na ekranie powinien być stabilny, bez tętnienia lub innych form niestabilności,
- regulacje jasności i kontrastu znaku na ekranie powinny umożliwiać spełnienie wymagań dotyczących minimalnej luminacji znaku lub tła i kontrastu znaku na ekranie oraz dopasowanie tych parametrów do warunków oświetleniowych,
- regulacje ustawienia monitora powinny umożliwiać pochylenie ekranu co najmniej 20° do tyłu i 5° do przodu oraz obrót wokół własnej osi o co najmniej 120° - po 60° w obu kierunkach,
- ekran monitora powinien być pokryty warstwą antyodbiciową lub wyposażony w odpowiedni filtr,
- w razie potrzeby wynikającej z indywidualnych cech pracownika powinna być użyta oddzielna podstawa monitora lub regulowany stół,
- odległość oczu pracownika od ekranu monitora powinna wynosić 400-750 mm.

Klawiatura

- klawiatura powinna stanowić osobny element sprzętu komputerowego,
- konstrukcja klawiatury powinna umożliwiać użytkownikowi przyjęcie takiej pozycji, aby nie powodowała zmęczenia mięśni kończyn górnych podczas pracy.

Klawiatura powinna posiadać w szczególności:

- możliwość regulacji kąta nachylenia w zakresie 0-15°,
- odpowiednią wysokość - przy spełnieniu warunku, aby wysokość środkowego rzędu klawiszy alfanumerycznych z literami A, S..., licząc od płaszczyzny stołu, nie przekraczała 30 mm dla przynajmniej

jednej pozycji pochylenia klawiatury,

- powierzchnia klawiatury powinna być matowa, a znaki na klawiaturze powinny być kontrastowe i czytelne.

Fax, telefon

Nie stanowią zagrożenia pod warunkiem prawidłowej, zgodnej z dokumentacją, eksploatacji.

Kserokopiarka

Dla prawidłowej eksploatacji kserokopiarki należy przestrzegać następujących zasad:

- pomieszczenie w którym znajduje się urządzenie powinno być wentylowane,
- zalecane warunki pracy:
 - o temperatura 15-25°C,
 - o wilgotność 40-70%,
- urządzenie powinno być ustawione w sposób umożliwiający dostęp dla zamontowania urządzeń dodatkowych i czynności serwisowych. Odstęp od ściany nie powinien być mniejszy niż 10 cm dla zapewnienia wentylacji,
- podłączenie urządzenia do sieci elektrycznej powinno być wykonane w sposób zgodny z instrukcją.

Instalacja i urządzenia elektryczne

Instalacja elektryczna powinna być sprawna. Powinny być okresowo przeprowadzane pomiary ochrony przeciwporażeniowej instalacji elektrycznej przez uprawnionych elektryków.

Pomiary czynników szkodliwych i uciążliwych

O rozpoczęciu, wznowieniu działalności oraz o każdorazowej zmianie technologii pracodawca zawiadamia właściwego inspektora sanitarnego, który określa decyzją rodzaj badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia.

Częstotliwość pomiarów jest zależna od wielkości zagrożenia i wynosi:

- co najmniej raz w roku, jeżeli krotność NDS, NDN jest większa od 0,5
- co najmniej raz na dwa lata, jeżeli krotność NDS, NDN zawiera się w przedziale między 0,1 do 0,5
- badań i pomiarów czynnika szkodliwego dla zdrowia występującego w środowisku pracy nie przeprowadza się, jeżeli wyniki dwóch ostatnio przeprowadzonych badań i pomiarów NDS, NDN nie przekroczyły 0,1 wartości.

W przypadku występowania w środowisku pracy czynnika o działaniu rakotwórczym lub mutagennym badania i pomiary przeprowadza się :

- co najmniej raz na 3 miesiące, jeżeli wyniki ostatnio przeprowadzonych badań lub pomiarów wykazują powyżej 0,5 wartości NDS,

- co najmniej raz na 6 miesięcy, jeżeli wyniki ostatnio przeprowadzonych badań lub pomiarów wykazują powyżej 0,1 do 0,5 wartości NDS,
- w każdym przypadku wprowadzenia zmiany w warunkach występowania tego czynnika.

Przygotowanie zawodowe pracownika

Pracownik powinien posiadać szkolenie wstępne obejmujące :

- instruktaż ogólny w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (szkolenie wstępne ogólne),
- instruktaż stanowiskowy (szkolenie wstępne na stanowisku pracy),
- wstępne badanie lekarskie,
- okresowe badanie lekarskie.

Organizacja pracy na stanowisku

Na stanowisku pracy powinny być instrukcje dotyczące:

- stosowanych w zakładzie procesów technologicznych oraz wykonywania prac związanych z zagrożeniami wypadkowymi lub zagrożeniami zdrowia pracowników,
- obsługi maszyn i innych urządzeń technicznych,
- postępowania z materiałami szkodliwymi dla zdrowia i niebezpiecznymi,
- udzielania pierwszej pomocy,
- zasad postępowania w razie powstania nieprzewidzianych sytuacji powodujących poważne zagrożenia dla pracowników.

Instrukcje powinny określać:

- czynności do wykonania przed rozpoczęciem danej pracy,
- zasady i sposoby bezpiecznego wykonywania danej pracy,
- czynności do wykonania po jej zakończeniu,
- zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia pracowników.

Zmiany w procesie technologicznym, zmiany konstrukcyjne urządzeń technicznych oraz zmiany w sposobie użytkowania pomieszczeń powinny być poprzedzone oceną pod względem bhp, w trybie ustalonym przez pracodawcę.

Etap 2. Identyfikacja zagrożeń na stanowisku pracy pracownika administracyjno - biurowego, pracownika przy pracy z komputerem

Omówienie wszystkich istotnych na danym stanowisku zagrożeń zawodowych:

- wypadki,
- choroby zawodowe,
- awarie.

Poniżej omówiono podstawowe zagrożenia na stanowisku pracownika administracyjno-biurowego, pracownika przy pracy z komputerem .

Czynniki niebezpieczne

- zagrożenia elementami ruchomymi i luźnymi,
- zagrożenia elementami ostrymi i wystającymi,
- zagrożenia związane z przemieszczaniem się ludzi,
- zagrożenie porażeniem prądem elektrycznym,
- zagrożenie poparzeniem,
- zagrożenie pożarem lub /i wybuchem.

Czynniki szkodliwe i uciążliwe

Czynniki fizyczne

- hałas,
- mikroklimat,
- oświetlenie,
- promieniowanie jonizujące,
- promieniowanie elektromagnetyczne, indukowane przez prądy i napięcia o różnych pasmach częstotliwości, szczególnie małych (ELF) i bardzo małych (VLF) częstotliwości,
- pole elektrostatyczne, rzędu do 100 V/m w odległości ok. 50 cm od ekranu, wywołane wysokim potencjałem dodatnim monitora ekranowego.

Powyższe czynniki szkodliwe występują w monitorach wyposażonych w tradycyjne kineskopy - nie występują natomiast przy ekranach ciekłokrystalicznych (LCD) i plazmowych w komputerach typu laptop i notebook . Postęp w zakresie rozwiązań technicznych mających na celu ograniczenie tych czynników spowodował, że praktycznie zostały one wyeliminowane.

Zmierzone promieniowanie emitowane przez ekrany monitorowe wykazały, że są one o wiele mniejsze

od wartości uznanych za bezpieczne.

Czynniki psychofizyczne (uciążliwe)

- migotanie obrazu na ekranie,
- brak ostrości i rozmycie kolorów,
- wymuszona pozycja przy pracy,
- nieprawidłowe rozmieszczenie stanowisk komputerowych względem siebie,
- nie ergonomiczne stanowisko pracy (pulpit, siedzisko),
- stres psychologiczny.

Czynniki biologiczne

Czynnikami biologicznymi, na jakie może być narażony pracownik w pomieszczeniu biurowym są bakterie, grzyby oraz wytwarzane przez nie struktury i substancje. Zanieczyszczenia mikrobiologiczne, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia osób narażonych na ich działanie. Mogą one wywoływać choroby alergiczne oraz infekcje dróg oddechowych.

3 Etap szacowania ryzyka

Stanowisko	PRACOWNICY ADMINISTRACYJNO-BIUROWI, PRACA PRZY KOMPUTERACH		Optymalna kategoria ryzyka zawodowego określona przez twórców metody	Średnia	
Opis stanowiska (krótki opis technologii lub rodzaju produkcji, elementy wyposażenia, materiały, strefy zagrożenia, podstawowe czynności, sposób i czas ich wykonania)	Praca z komputerem średnio ok. 4-6 godzin dziennie. Stanowisko wyposażone w urządzenia wchodzące w skład wyposażenia podstawowego i dodatkowego (monitor, drukarka, skaner, ksero, fax, itp.) wraz z oprogramowaniem				
Miejsce usytuowania stanowiska pracy	Starostwo Powiatowe ; pl. Okrzei 4 ; 4a		Liczba stanowisk	127	
Wymagania ogólne			Data		
			Tak/nie	Tak/nie	Tak/nie
Szkolenia w zakresie bhp	Instruktaż ogólny	Przed dopuszczeniem do pracy			
	Instruktaż stanowiskowy	Przed dopuszczeniem do pracy – minimum 3 godziny lekcyjne			
	Szkolenie okresowe	Nie rzadziej niż raz na 6 lat			
Profilaktyczne badania lekarskie	Wstępne	Przed dopuszczeniem do pracy			
	Okresowe	Przed dopuszczeniem do pracy			
Pomieszczenie pracy	Wysokość	Minimum 2,5 m.			
	Podłoga	Równa, nie śliska, nie pyłaca i bez progów między pomieszczeniami			
Wymagania ogólne			Data		
			Tak/nie	Tak/nie	Tak/nie

Pomieszczenie pracy i stanowisko	Oświetlenie naturalne	Górne przy pomocy świetlików i boczne 1 m ² okna na 8 m ² podłogi			
	Oświetlenie sztuczne	W zależności od rodzaju stanowiska pracy, i tak: - schody, korytarze - 50 lx (luxów) - pomieszczenia sanitarne – 100 lx - pomieszczenia biurowe (w całym pomieszczeniu) – 500 lx - pomieszczenia komputerów – 500 lx			
	Wentylacja naturalna	Minimum 0,5 wymiany			
	Wentylacja mechaniczna	Ogólna, w zależności od potrzeb			
	Temperatura	W zależności od stanowiska, nie mniej niż 18°C			
	Kubatura	Minimum 13 m ³ wolnej objętości pomieszczenia nie zajętej przez urządzenia na 1 pracownika			
	Powierzchnia	Minimum 2 m ² wolnej powierzchni podłogi nie zajętej przez urządzenia na 1 pracownika			
	Szerokość przejść między stanowiskami	Minimum 0,75 m dla 1 pracownika; minimum 1 m dla ruchu dwukierunkowego			
Uprawnienia	Drogi transportowe	Dostosowanie do szerokości środka transportu - nie mniej niż 1,2 m			
	Pomiary czynników szkodliwych	Brak przekroczenia NDS i NDN na stanowisku pracy			
	Wymagany wiek	Minimum 18 lat			
Organizacja pracy	Dodatkowe uprawnienia	Wskazane posiadanie kursu obsługi komputera, ale nie wymagane.			
	Instrukcja stanowiskowa	Obejmująca wykonywanie prac w zagrożeniach, obsługi komputera i urządzeń technicznych (ksero, fax itp.), udzielania pierwszej pomocy			
	Dopuszczalne obciążenie podłóg, stropów i urządzeń do składania	Nie wymagane			
	Oznakowanie stref niebezpiecznych	Nie ma potrzeby			

Pracownik administracyjno biurowy

Pracownik administracyjno- biurowy pracuje przy monitorze ekranowym średnio w ciągu zmiany roboczej 5- 6 godzin. Resztę czasu pracownik poświęca na przygotowanie dokumentów, rozmowy z petentami, wyjścia w teren itp. Stanowisko pracownika administracyjno – biurowego wyposażone jest w komputer, drukarkę laserową, kserokopiarkę, typowe stoły pod komputer, krzesła obrotowe na kółkach o regulowanej wysokości z podłokietnikami oraz szafy na dokumentację.

Karta analizy ryzyka zawodowego pracownika administracyjno- biurowego pracującego przy monitorze ekranowym

Możliwe, Niebezpieczne Wydarzenia, Zagrożenie	Przyczyny zagrożenia	Możliwe skutki zagrożenia	Skutek	Prawdopodobieństwo	Ryzyko	Sposoby zmniejszania ryzyka	Ryzyko po redukcji
Potknięcie i upadek na tym samym poziomie	Śliskie nierówne powierzchnie podłogi, ubytki w wykładzinie PCV lub dywanowej, brak należytego porządku wokół stanowiska pracy – zastawianie przejść.	Zwichnięcia, potłuczenia, siniaki	M	M	M	Utrzymywanie porządku na stanowisku pracy oraz wokół, dbanie o odpowiedni stan podłóg oraz wykładzin, odpowiednie obuwie, wzmożona uwaga.	A
Upadek na niższy poziom	Schodzenie po schodach, sporadyczne stosowanie drabiny podczas wyjmowania akt z szafy, ubytki, nierówności powierzchni schodów	Złamania, stłuczenia, zwichnięcia, skaleczenia	S	M	S	Odpowiednie obuwie, nieśliskie, równe bez ubytków schody, dobry stan techniczny poręczy, dobry stan techniczny drabin, wzmożona uwaga	A
Uderzenie o nieruchome przedmioty	Ograniczona przestrzeń pracy, brak porządku w pomieszczeniach, zagęszczenie mebli	Potłuczenia, guzy, siniaki	M	S	M	Organizowanie stanowisk oraz przestrzeni pracy, z zachowaniem odpowiednich odległości zgodnie z przepisami, wzmożona uwaga	A
Uderzenie, przygniecenie przez spadające przedmioty	Nieodpowiednie składowanie dokumentów, przedmiotów na wysokości, brak ładu oraz porządku w miejscu składowania	Potłuczenia, guzy, siniaki	M	M	M	Utrzymanie porządku w miejscu składowania dokumentów, stabilne składowanie dokumentów w szafach z uwzględnieniem środka ciężkości, przestrzeganie dopuszczalnego obciążenia	A

	dokumentacji oraz innych niezbędnych narzędzi,					półek, wzmożona uwaga	
Pożar	Zaproszenie ognia, materiały palne, zły stan techniczny instalacji elektrycznej nieprzestrzeganie przepisów ppoż oraz instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.	Poparzenie, śmierć	D	M	S	Dobry stan techniczny instalacji elektrycznej, przestrzeganie instrukcji bezpieczeństwa pożarowego, podręczny sprzęt gaśniczy, wzmożona uwaga	A
Porażenie prądem elektrycznym	Uszkodzone gniazda wtykowe, niesprawny sprzęt zasilany energią elektryczną, zły stan instalacji elektrycznej	Porażenie, śmierć	D	M	S	Sprawne gniazda wtykowe, dobry stan techniczny instalacji oraz używanego sprzętu zasilanego energią elektryczną, przeprowadzanie kontroli co 5 lat stanu instalacji elektrycznej , wzmożona uwaga	A
Przeciążenie narządu wzroku	Praca przy komputerze, bez przerw, nieodpowiednie oświetlenie	Bóle oczu, łzawienie, osłabienie wzroku, zapalenie spojówek	M	S	M	Prawidłowe oświetlenie na stanowisku pracy, ograniczenie ekspozycji pracy z komputerem poprzez stosowanie przerw (po każdej godzinie 5 min na wykonywanie innych czynności bez użycia komputera) jeśli zaleci lekarz profilaktyk stosować okulary korekcyjne do pracy przy urządzeniu wyposażonym w monitor	A
Przeciążenie układu ruchu (statyczne)	Praca przy komputerze w pozycji siedzącej, brak przerw w pracy, nieergonomiczne stanowisko pracy	Choroby układu ruchu zwyrodnienia kręgosłupa, bóle szyi, mięśni, barków	M	S	M	Ergonomiczne przystosowanie stanowiska do wykonywanej pracy, ograniczenie ekspozycji, właściwa organizacja pracy	A
Stres	Koncentracja uwagi, tempo wykonywania prac, świadomość konsekwencji popełnionego błędu, odpowiedzialność	Choroby układu nerwowego, pokarmowego, nerwice	S	M	S	Właściwa organizacja pracy i wypoczynku, szkolenia	A
Agresja petentów	Kontakt z agresywnymi petentami	Zaburzenia nerwiczne, zaburzenia snu, choroby układu krążenia	M	M	M	Szkolenia dotyczące obsługi stron , relaksacja, odpoczynek	A
Promieniowanie elektromagnetyczne monitora	Praca z monitorem ekranowym	Choroby układu nerwowego,	S	M	S	Prawidłowe ustawienie monitora , monitor o obniżonym poziomie	A

ekranowego		krwionośnego				promieniowania – ciekłokrystaliczny LCD.	
Oparzenia	Brak koncentracji na wykonywanych czynnościach podczas przygotowywania gorących napoi, niesprawny sprzęt stosowany do przygotowania gorących napoi.	Oparzenia kończyn, tułowia - miejscowe	S	M	S	Koncentracja podczas przygotowywania gorących napoi, stosowanie sprawnych urządzeń do przygotowywania napoi.	A
Skaleczenie spinaczem, zszywką	Zszywanie i spinanie dokumentów/ pozostawienie zszywek spinaczy w aktach archiwalnych Niewłaściwe używanie przyborów biurowych,	Skaleczenia dłoni, oczu	M	M	M	Stosowanie sprzętu biurowego zgodnie z przeznaczeniem. Wzmoczona uwaga podczas wykonywania czynności .	A

CZYNNIKI BIOLOGICZNE

IDENTYFIKACJA I OCENA ZAGROŻEŃ:

Zagrożenie	Źródło zakażenia, Droga zakażenia	Możliwe skutki zagrożenia	Skutek	Prawdopodobieństwo	Ryzyko	Środki ochrony przed zagrożeniem	Ryzyko po redukcji
Wirus ECHO (Picomaviridae) gr. 2 brak szczepień	Ludzie , Powietrzno- kropelkowa, bezpośrednia	Zapalenie układu oddechowego, angina, zapalenie opon mózgowych mięśnia sercowego, wątroby i jelit, skóry biegunki	D	M	S	Dezynfekcja, przestrzeganie zasad higieny	A
Wirusowe zapalenie wątroby typu A gr.2 brak szczepień	Ludzie, ścieki pokarmowa, bezpośrednia,	Zapalenie wątroby, jelit, żołądka.	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny,	A
Wirus opryszczki pospolitej- Herpesviridae gr.2 brak szczepień	Ludzie, bezpośrednia przez uszkodzoną skórę, kontakt rąk	Opryszczka, pęcherzykowe zapalenie błon śluzowych jamy ustnej, skóry, zapalenie rogówki, mózgu	D	M	S	Przestrzeganie zasad higieny	A
Wirusy grypy (typu A,B,C) Orthomy- xoviridae gr.2	Ludzie, powietrzno- kropelkowa.	Grypa, zapalenie płuc	S	S	S	Szczepienia (tylko A i B)	A
Staphylococcus aureus (gronkowiec żółty) gr.2 brak szczepień A	Ludzie, pokarmowa, bezpośrednia, powietrzno- kropelkowa.	Zakażenie ropne, zapalenie górných dróg oddechowych, alergia skórna.	S	M	S	Środki ochrony indywidualnej, przestrzeganie zasad higieny.	A
Legionellaceae (legionella)- legionelloza – tzw. Choroba legionistów.	Zanieczyszczone przewody klimatyzacyjne.	Zapalenie płuc. ból głowy, stany alergiczne, wysychanie śluzówek,	D	M	S	Czyszczenie i odgrzybianie klimatyzacji przed sezonem letnim oraz po sezonie. Dbanie o sprawność oraz należyty stan urządzeń klimatyzujących.	A

		górnych dróg oddechowych. choroby bakteryjne, jak zapalenie gardła czy spojówek					
--	--	---	--	--	--	--	--

Podinspektor ds. obsługi kancelaryjnej wykonujący czynności archiwisty

Pracownik w przypadku konieczności zdania akt do archiwum przez poszczególne jednostki organizacyjne wykonuje czynności archiwisty. Przyjmując akta do archiwum, zajmując się brakowaniem oraz sprawdzaniem akt. Czynności te wykonuje jeden dzień w tygodniu, przez pozostały czas wypełnia obowiązki pracownika administracyjno- biurowego wynikające z zakresu czynności na zajmowanym stanowisku.

Stanowisko Podinspektora wyposażone jest w komputer, drukarkę, typowe stoły pod komputer, krzesła obrotowe na kółkach o regulowanej wysokości z podłokietnikami oraz szafy na dokumentację.

Karta analizy ryzyka przy wykonywaniu czynności archiwisty

Możliwe, Niebezpieczne Wydarzenia, Zagrożenie	Przyczyny zagrożenia	Możliwe skutki zagrożenia	Skutek	Prawdopodobieństwo	Ryzyko	Sposoby zmniejszania ryzyka	Ryzyko po redukcji
Mikroorganizmy oraz wytwarzane przez nie produkty	Kurz , bakterie, grzyby pozostające w papierowej dokumentacji	Alergia, Podrażnienie i choroby górnych dróg oddechowych, choroby skóry	S	M	S	Środki ochrony indywidualnej, klimatyzacja (wentylacja nawiewno-wywiewna), stała kontrola odpowiedniej wilgotności i temperatury pomieszczeń archiwum	A
Mikroklimat pomieszczeń	W okresach przejściowych niższe temperatury i duża wilgotność	Przeziębienia choroby reumatoidalne	S	M	S	Klimatyzacja, odpowiednia odzież, kontrola wskazań higrometru (temperatury i wilgotności)	A
Zapylenie	Pył ,kurz z akt	Podrażnienie i choroby górnych dróg oddechowych oraz układu oddechowego	S	M	S	Środki ochrony indywidualnej, wentylacja nawiewno - wywiewna	A
Potknięcie i upadek na tym samym poziomie	Śliskie nierówne powierzchnie podłogi, wąskie przejścia pomiędzy meblami i regałami	Zwichnięcia, potłuczenia, siniaki	M	M	M	Utrzymanie porządku, dobry stan podłóg oraz wykładzin, odpowiednie obuwie, wzmożona uwaga	A
Upadek na niższy poziom	Schodzenie po schodach, śliskie oraz nierówne stopnie, niesprawne poręcze	Złamania, stłuczenia, zwichnięcia, skaleczenia	S	M	S	Odpowiednie obuwie, czyste i nieśliskie, równe bez ubytków stopnie wzmożona uwaga	A
Uderzenie o nieruchome	Ograniczona przestrzeń pracy, brak	Potłuczenia, guzy, siniaki	M	M	M	Właściwa organizacja przestrzeni,	A

przedmioty	porządku w pomieszczeniach, zagęszczenie mebli, nieodpowiednie odległości między regałami					odpowiednia szerokość przejść, odpowiednie ustawienie akt i regałów, odpowiednie odległości pomiędzy regałami, wzmożona uwaga	
Uderzenie, przygniecenie przez spadające przedmioty	Brak porządku w pomieszczeniach, nieprawidłowo ułożone przedmioty na regałach, szafach, półkach	Potłuczenia, guzy, siniaki	M	M	M	Utrzymanie porządku, stabilne składowanie dokumentów na regałach i półkach z uwzględnieniem środka ciężkości, przestrzeganie dopuszczalnego obciążenia regałów, wzmożona uwaga	A
Pożar	Zaproszenie ognia, materiały palne, duże ilości akt, składowanie akt przy oprawach oświetleniowych	Poparzenie, śmierć	D	M	S	Dobry stan techniczny instalacji elektrycznej, przestrzeganie instrukcji, podręczny sprzęt gaśniczy, bezwzględny zakaz palenia tytoniu i używania otwartego ognia, wzmożona uwaga, składowanie akt z zachowaniem odległości od opraw oświetleniowych	A
Porażenie prądem elektrycznym	Uszkodzone gniazda wtykowe, niesprawny sprzęt zasilany energią elektryczną	Porażenie, śmierć	D	M	S	Dobry stan techniczny instalacji i sprzętu, pomiary, wzmożona uwaga	A
Przeciążenie narządu wzroku	Praca przy komputerze, bez przerw, nieodpowiednie oświetlenie	Bóle oczu, łzawienie, osłabienie wzroku, zapalenie spojówek	M	M	M	Prawidłowe oświetlenie, ograniczenie ekspozycji, (przerwy w pracy) okulary korekcyjne	A
Przeciążenie układu ruchu (statyczne)	Praca przy komputerze w pozycji siedzącej, brak przerw w pracy, nieergonomiczne stanowisko pracy	Choroby układu ruchu zwyrodnienia kręgosłupa, bóle szyi, mięśni, barków	M	M	M	Ergonomiczne przystosowanie stanowiska do wykonywanej pracy, ograniczenie ekspozycji	A
Stres	Koncentracja uwagi, tempo wykonywania prac, świadomość konsekwencji popełnionego błędu, odpowiedzialność	Choroby układu nerwowego, pokarmowego, nerwice	S	M	S	Właściwa organizacja pracy i wypoczynku, szkolenia	A
Promieniowanie elektromagnetyczne monitora ekranowego	Praca z monitorem ekranowym	Choroby układu nerwowego, krwionośnego	S	M	S	Prawidłowe ustawienie monitora, monitor o obniżonym poziomie promieniowania-ciekłokrystaliczne LCD	A

Oparzenia	Brak koncentracji na wykonywanych czynnościach podczas przygotowywania gorących napoi, niesprawny sprzęt stosowany do przygotowania gorących napoi.	Oparzenia kończyn, tułowia - miejscowe	S	M	S	Koncentracja podczas przygotowywania gorących napoi, stosowanie sprawnych urządzeń do przygotowywania napoi.	A
Skaleczenie spinaczem/zszywką	Zszywanie i spinanie dokumentów/ pozostawienie zszywek spinaczy w aktach archiwalnych Niewłaściwe używanie przyborów biurowych,	Skaleczenia dłoni, oczu	M	M	M	Stosowanie sprzętu biurowego zgodnie z przeznaczeniem. Wzmoczona uwaga podczas wykonywania czynności.	A

CZYNNIKI BIOLOGICZNE

IDENTYFIKACJA I OCENA ZAGROZEŃ:

Zagrożenie	Źródło zakażenia, Droga zakażenia	Możliwe skutki zagrożenia	Skutek	Prawdopodobieństwo	Ryzyko	Środki ochrony przed zagrożeniem	Ryzyko po redukcji
Wirus ECHO (Picomaviridae) gr. 2 brak szczepień	Ludzie , Powietrzno- kropelkowa, bezpośrednia	Zapalenie układu oddechowego, angina, zapalenie opon mózgowych mięśnia sercowego, wątroby i jelit, skóry biegunki	D	M	S	dezynfekcja, przestrzeganie zasad higieny	A
Wirusowe zapalenie wątroby typu A gr.2 brak szczepień	Ludzie, ścieki pokarmowa, bezpośrednia,	Zapalenie wątroby, jelit, żołądka.	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny,	A
Wirus opryszczki pospolitej- Herpesviridae gr.2 brak szczepień	Ludzie, bezpośrednia przez uszkodzona skórę, kontakt rąk	Opryszczka, pęcherzykowe zapalenie błon śluzowych jamy ustnej, skóry, zapalenie rogówki, mózgu	D	M	S	Przestrzeganie zasad higieny	A
Wirusy grypy (typu A,B,C) Orthomy- xoviridae gr.2	Ludzie, powietrzno- kropelkowa.	Grypa, zapalenie płuc	S	S	S	Szczepienia (tylko A i B)	A
Staphylococcus aureus (gronkowiec złocisty) gr.2 brak szczepień A	Ludzie, pokarmowa, bezpośrednia, powietrzno- kropelkowa.	Zakażenie ropne , zapalenie górnych dróg oddechowych, alergia skórna.	S	M	S	Środki ochrony indywidualnej, przestrzeganie zasad higieny.	A
Legionellaceae (legionella)- legionelloza – tzw. Choroba legionistów.	Zanieczyszczone przewody klimatyzacyjne.	Zapalenie płuc. ból głowy, stany alergiczne, wysychanie	D	M	S	Czyszczenie i odgrzybianie klimatyzacji przed sezonem letnim oraz po sezonie. Dbanie o sprawność oraz należyty stan urządzeń	A

		śluzówek, górnych dróg oddechowych. choroby bakteryjne, jak zapalenie gardła czy spojówek				klimatyzujących.	
--	--	--	--	--	--	------------------	--

Pracownik administracyjno - biurowy przy wykonujących czynności w terenie, inspektora nadzoru robót budowlanych lub geodety.

Pracownik realizuje ok. 1/3 czasu pracy w terenie lustrując tereny budów oraz obszarów na których przeprowadza się wizje lokalne lub pełni funkcje inspektora nadzoru inwestorskiego nadzorując, prowadząc, kontrolując oraz sprawdzając jakość wykonania powierzonych inwestycji oraz remontów. Wykonując te czynności pracuje w zmiennych warunkach atmosferycznych w zależności od pory roku oraz technologii realizowanych robót. Narazony jest w ograniczonym zakresie na niebezpieczeństwa i czynniki środowiska pracy występujące na poszczególnych obszarach działania. Ponadto wykonuje czynności administracyjno- biurowe pracuje przy monitorze ekranowym średnio w ciągu zmiany roboczej pow. 4 godzin. Resztę czasu pracownik poświęca na przygotowanie dokumentów, rozmowy z petentami itp. Stanowisko pracownika wyposażone jest w komputer, drukarkę, kserokopiarkę, typowe stoły pod komputer, krzesła obrotowe na kółkach o regulowanej wysokości siedziska z podłokietnikami oraz szafy na dokumentację.

Karta analizy ryzyka zawodowego pracownika administracyjno - biurowego przy wykonywaniu czynności w terenie, inspektora nadzoru robót budowlanych lub geodety.

Możliwe, Niebezpieczne Wydarzenia, Zagrożenie	Przyczyny zagrożenia	Możliwe skutki zagrożenia	Skutek	Prawdopodobieństwo	Ryzyko	Sposoby zmniejszania ryzyka	Ryzyko po redukcji
Potknięcie i upadek na tym samym poziomie	Śliskie nierówne powierzchnie podłogi, wąskie przejścia pomiędzy wyposażeniem, wąskie korytarze, klatki schodowe, piwnice	Zwichnięcia, potłuczenia, siniaki	M	S	S	Czyste i nieśliskie powierzchnie, utrzymanie porządku ,dobry stan podłóg, odpowiednie obuwie, wzmożona uwaga	A
Upadek na niższy poziom ze schodów drabin, rusztowań, do zagłębień	Schodzenie po schodach, stosowanie drabiny w trakcie czynności inspekcyjno-kontrolnych, niewłaściwie zabezpieczone rusztowania	Złamania, stłuczenia, zwichnięcia, Skaleczenia, śmierć	D	S	S	Odpowiednie obuwie służbowe przy pracach na wysokości, czyste i nieśliskie schody bez uszkodzonych stopni z poręczą, dobry stan techniczny drabin, rusztowań, wzmożona uwaga	A
Zmienne warunki atmosferyczne	Praca przy nadzorach robót i lustracji terenu na wolnym powietrzu w różnych porach roku	Przeziębienie przegrzanie	M	S	S	Odpowiednia odzież i obuwie, napoje	A
Uderzenie o nieruchome przedmioty	Ograniczona przestrzeń, brak porządku w miejscu	Potłuczenia, guzy, siniaki	M	M	M	Właściwa organizacja przestrzeni, odpowiednia szerokość	A

	pracy oraz terenie przyległym, nieodpowiednie odległości między urządzeniami					przejsć, ład i porządek na stanowisku pracy, wzmożona uwaga, używanie sprzętu ochrony osobistej(kasków ochronnych, atestowanych szelek i lin bezpieczeństwa itp.)	
Uderzenie, przygniecenie przez spadające przedmioty	Brak porządku w miejscu pracy , nieprawidłowo ułożone przedmioty w pomieszczeniu biurowym oraz na budowie	Potłuczenia, guzy, siniaki	M	M	M	Utrzymanie porządku, stabilne składowanie dokumentów w szafach, materiałów i surowców na budowach (z uwzględnieniem środka ciężkości, przestrzeganie dopuszczalnego obciążenia rusztowań, wzmożona uwaga, używanie kasku ochronnego i kamizelki ostrzegawczej	A
Pożar	Zaproszenie ognia, materiały palne	Poparzenie, śmierć	D	M	S	Dobry stan techniczny instalacji elektrycznej, przestrzeganie przepisów, podręczny sprzęt gaśniczy, wzmożona uwaga	A
Porażenie prądem elektrycznym	Uszkodzone gniazda wtykowe, niesprawny sprzęt zasilany energią elektryczną	Porażenie, śmierć	D	M	S	Dobry stan techniczny instalacji i sprzętu, pomiary, wzmożona uwaga	A
Przeciążenie narządu wzroku	Praca przy komputerze, bez przerw, nieodpowiednie oświetlenie, nieergonomiczne stanowisko pracy	Bóle oczu, łzawienie, osłabienie wzroku, zapalenie spojówek	M	M	M	Prawidłowe oświetlenie, ergonomiczne stanowisko pracy, ograniczenie ekspozycji, przerwy w pracy, okulary korekcyjne,	A
Przeciążenie układu ruchu	Praca przy komputerze brak przerw w pracy, kontrole w terenie związane z czynnościami inspekcyjnymi	Choroby układu ruchu zwyrodnienia kręgosłupa, bóle szyi, mięśni, barków	S	M	S	Dobra organizacja pracy , przerwy w pracy, ergonomiczne stanowisko pracy	A
Oparzenia	Brak koncentracji na wykonywanych czynnościach podczas przygotowywania gorących napoi, niesprawny sprzęt stosowany do przygotowania gorących napoi.	Oparzenia kończyn, tułowia - miejscowe	S	M	S	Koncentracja podczas przygotowywania gorących napoi, stosowanie sprawnych urządzeń do przygotowywania napoi.	A
Skaleczenie	Zszywanie i spinanie	Skaleczenia	M	M	M	Stosowanie sprzętu	A

spinaczem/ zszywką	dokumentów/ pozostawienie zszywek spinaczy w aktach archiwalnych Niewłaściwe używanie przyborów biurowych,	dłoni, oczu				biurowego zgodnie z przeznaczeniem. Wzmoczona uwaga podczas wykonywania czynności.	
Obciążenie psychiczne	Kontakty z pracownikami ze stronami umownymi, przyjmowanie zgłoszeń, weryfikacja kosztorysów , nadzorowanie robót	Choroby układu nerwowego, pokarmowe- go, nerwice	S	M	S	Właściwa organizacja pracy i wypoczynku, szkolenia	A
Agresja ludzi	Kontakty z agresywnymi petentami, stronami umownymi	Zaburzenia nerwicowe, zaburzenia snu,	M	M	M	Szkolenia, relaksacja, odpoczynek	A
Promieniowanie elektromagnety- czne	Monitory ekranowe	Choroby układu nerwowego, krwionośnego	S	M	S	Prawidłowe ustawienie monitora , monitor o obniżonym poziomie promieniowania- ciekłokrystaliczny LCD	A
Wypadek komunikacyjny potracenie przez ruchome obiekty w trakcie dojścia lub dojazdu do miejsca wykonania zadania, szczególnie przy robotach drogowych/ nadzorce robót drogowych i robót w pasie drogowym	Pojazdy samochodowe, rowery, motocykle	Potłuczenia, kalectwo, śmierć	D	M	S	Przestrzeganie prawa o ruchu drogowym, używanie kamizelek ostrzegawczych, zachowanie szczególnej uwagi, wzmoczona uwaga	A

CZYNNIKI BIOLOGICZNE

IDENTYFIKACJA I OCENA ZAGROZEŃ:

Zagrożenie	Źródło zakażenia, Droga zakażenia	Możliwe skutki zagrożenia	Skutek	Prawdopodobieństwo	Ryzyko	Środki ochrony przed zagrożeniem	Ryzyko po redukcji
Legionella spp. gr.2 brak szczepień	Woda, ścieki zwłaszcza w temperaturze 20-45 st.°C, ścieki Bezpośrednia przez skórę i błony śluzowe	Zapalenie płuc(legionelloza) gorączka grypopodobna	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny, środki ochrony indywidualnej, stosowanie wody w podwyższonej temperaturze	A
Wirus ECHO (Picomaviridae) gr. 2 brak szczepień	Ludzie , Powietrzno kropelkowa, bezpośrednia	Zapalenie układu oddechowego, angina, zapalenie opon mózgowych mięśnia sercowego, wątroby i jelit, skóry biegunki	D	M	S	Dezynfekcja, przestrzeganie zasad higieny	A
Wirusowe zapalenie wątroby typu A gr.2 brak szczepień	Ludzie, ścieki pokarmowa, bezpośrednia,	Zapalenie wątroby, jelit, żołądka.	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny,	A
Wirus opryszczki pospolitej-Herpesviridae gr.2 brak szczepień	Ludzie, bezpośrednia przez uszkodzoną skórę, kontakt rąk	Opryszczka, pęcherzykowe zapalenie błon śluzowych jamy ustnej, skóry, zapalenie rogówki, mózgu	D	M	S	Przestrzeganie zasad higieny	A
Wirusy grypy (typu A,B,C) Orthomyxoviridae gr.2	Ludzie, powietrzno-kropelkowa.	Grypa, zapalenie płuc	S	S	S	Szczepienia (tylko A i B)	A

Staphylococcus aureus (gronkowiec złocisty) gr.2 brak szczepień A	Ludzie, pokarmowa, bezpośrednia, powietrzno-kropelkowa.	Zakażenie ropne, zapalenie górnych dróg oddechowych, alergia skórna.	S	M	S	Środki ochrony indywidualnej, przestrzeganie zasad higieny.	A
---	--	--	---	---	---	--	---

Etap 4. Opracowanie planu działań korygujących i/lub zapobiegawczych

Wymagania stawiane wyposażeniu na stanowisku pracownika administracyjno - biurowego, pracownika przy pracy z komputerem i zasady bezpieczeństwa przy jego użytkowaniu.

Ogólne warunki bezpieczeństwa

- używać tylko sprawnych urządzeń stosownie do wykonywanych prac,
- nie używać środków czyszczących, myjących niewiadomego pochodzenia; stosować się do zaleceń producenta środków myjących i czyszczących,
- wszystkie urządzenia i materiały pomocnicze powinny mieć swoje stałe miejsce przechowywania (wieszaki, półki, szuflady stołu lub wiszące szafki),
- w trakcie pracy należy używać tylko tych urządzeń, narzędzi i materiałów pomocniczych, które są potrzebne pracownikowi do wykonywania danej pracy,
- po zakończonej pracy narzędzia i materiały powinny być odłożone na stałe miejsca i zabezpieczone przed dostępem osób nie upoważnionych.

Podstawowe zasady pracy przy komputerze – zalecenia profilaktyczne

- nie zagęszczać pomieszczeń pracy, zachować wymaganą szerokość przejść i odległości między stanowiskami pracy przy monitorach ekranowym (min.0,6 m i 0,8m),
- dokonywać codziennego sprawdzenia stanu przewodów zasilających energię elektryczną,
- codziennie wietrzyć pomieszczenie, w którym znajduje się komputer,
- w zależności od potrzeb czyścić ekran monitora płynem elektrostatycznym (nie rzadziej niż raz w tygodniu),
- łączyć przemienne pracę związaną z obsługą monitora ekranowego z innymi rodzajami prac nie obciążającymi narządu wzroku ,
- stosować co najmniej 5-minutową przerwę, wliczaną do czasu pracy, po każdej godzinie pracy przy obsłudze monitora ekranowego.

Uwaga: Kobiety w ciąży mogą pracować przy monitorach ekranowych do 4 godzin dziennie.

Obowiązki pracodawcy

Pracodawca jest obowiązany organizować stanowiska pracy z monitorami ekranowymi w taki sposób, aby spełniały one minimalne wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii, a w szczególności do:

- przeprowadzania na stanowiskach pracy wyposażonych w monitory ekranowe - oceny warunków pracy w aspekcie:

organizacji stanowisk pracy, w tym rozmieszczenia elementów wyposażenia w sposób zapewniający

spełnienie wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy,

- o stanu elementów wyposażenia stanowisk pracy zapewniającego bezpieczeństwo pracy, w tym ochronę przed porażeniem prądem elektrycznym,
- o obciążenia narządu wzroku oraz układu mięśniowo-szkieletowego pracowników,
- o obciążenia pracowników czynnikami fizycznymi, w tym szczególnie nieodpowiednim oświetleniem,
- o obciążenia psychicznego pracowników, wynikającego ze sposobu organizacji pracy.

Ocena ta powinna być przeprowadzana w szczególności dla nowo tworzonych stanowisk oraz po każdej zmianie organizacji i wyposażenia stanowisk pracy. Na podstawie oceny pracodawca jest obowiązany podejmować działania mające na celu usunięcie stwierdzonych zagrożeń i uciążliwości.

- informowania pracowników o wszystkich aspektach ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy na stanowiskach pracy, w tym o wynikach przeprowadzonej oceny, oraz wszelkich środkach bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
- przeszkolenia pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w trybie określonym w odrębnych przepisach,
- zapewnienia pracownikom zatrudnionym na stanowiskach z monitorami ekranowymi profilaktycznej opieki zdrowotnej - w zakresie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach,
- zapewnienia pracownikom okularów korygujących wzrok, zgodnie z zaleceniem lekarza, jeżeli badania okulistyczne przeprowadzone w ramach profilaktycznej opieki zdrowotnej, wykażą potrzebę ich stosowania podczas pracy przy obsłudze monitora ekranowego.

Bezpieczne metody pracy przy użyciu narzędzi o napędzie elektrycznym

- zapoznać się z fabryczną instrukcją obsługi urządzeń o napędzie elektrycznym,
- przestrzegać podstawowych zasad ochrony przeciwporażeniowej (podłączenie tylko do gniazdek z prawidłowo wykonaną instalacją ochronną, używanie sprawnych przedłużaczy),
- prace związane z podłączeniem, badaniem, konserwacją i naprawą urządzeń elektrycznych mogą być wykonywane tylko przez osoby uprawnione (uprawnienia SEP),
- nie udostępniać odbiorników elektrycznych osobom nie znającym zasad ich użytkowania i instrukcji obsługi,
- w miejscach krańcowego zagrożenia dopuszczenie do pracy powinno odbywać się przy udziale elektryka, który sprawdzi skuteczność ochrony przeciwporażeniowej,
- każdorazowo przed przystąpieniem do pracy należy sprawdzić optycznie stan obudowy izolacyjnej urządzeń, przewodów i wtyczek; w przypadkach uszkodzenia oddać do naprawy,
- po zakończeniu prac wyłączyć odbiorniki elektryczne i zgodnie z instrukcją zabezpieczyć je przed ponownym włączeniem przez osoby nieupoważnione.

Zabrania się kategorycznie

- wykonywania jakichkolwiek prac konserwacyjno-remontowych maszyn, urządzeń i odbiorników elektrycznych,
- podłączenia odbiorników do sieci w inny sposób niż za pomocą wtyczek stanowiących fabrycznie wyposażenie odbiorników,
- wykonywania przedłużeń inaczej niż za pomocą fabrycznie wykonanych przedłużaczy,
- naprawy i wymiany wkładek bezpiecznikowych,
- wymiany elementów instalacji oświetleniowej (żarówek, świetlówek itp.),
- postępowania w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami, szczegółowymi instrukcjami i poleceniami nadzoru podczas użytkowania energii elektrycznej.

Etap 6 Plan działań korygujących i/lub zapobiegawczych ocena ryzyka

Lp.	Opis przedsięwzięcia (zadania)	Realizacja zadania			Przewidywane wyniki	
		Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Przewidywana kwota (zł)	Określenie rodzaju zagrożeń lub uciążliwości mogących ulec likwidacji	Liczba osób, którym zostaną poprawione warunki pracy

Starostwo Powiatowe w Raciborzu

OCENA RYZYKA ZAWODOWEGO NA STANOWISKU PRACY

KIEROWCA samochodu osobowego

Opracował:

INSPEKTOR ds. BHP

Iwona Szlachetko

Zatwierdził:

STAROSTA

Adam Hajduk

1. CEL PROCEDURY:

Celem procedury jest określenie ogólnych zasad przy szacowaniu ryzyka zawodowego na stanowisku kierowcy samochodu osobowego

2. PRZEDMIOT I ZAKRES PROCEDURY.

Przedmiotem procedury jest ocena ryzyka zawodowego przy określonych pracach, stosowanie niezbędnych środków profilaktycznych zmniejszających ryzyko oraz dokumentowanie przeprowadzonej oceny ryzyka.

3. TERMINOLOGIA

Identyfikacja zagrożenia

Proces rozpoznawania tego, czy zagrożenie istnieje oraz określenie jego charakterystyk.

Ocena ryzyka

Proces analizowania ryzyka i wyznaczania dopuszczalności ryzyka.

Ryzyko

Kombinacja częstości lub prawdopodobieństwa wystąpienia określonego zdarzenia wywołującego zagrożenie i konsekwencji związanych z tym zagrożeniem.

Ryzyko zawodowe

Prawdopodobieństwo wystąpienia niepożądanych zdarzeń związanych z wykonywaną pracą powodujących straty, w szczególności wystąpienia u pracowników niekorzystnych skutków zdrowotnych w wyniku zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy.

Stanowisko pracy

Przestrzeń pracy, wraz z wyposażeniem w środki i przedmioty pracy, w której pracownik lub zespół pracowników wykonuje pracę.

Zagrożenie

Stan środowiska pracy mogący spowodować wypadek lub chorobę.

Zagrożenie znaczące

Zagrożenie mogące spowodować poważne i nieodwracalne uszkodzenia zdrowia lub śmierć,

występujące w szczególności przy wykonywaniu prac szczególnie niebezpiecznych.

4. PODZIAŁ ODPOWIEDZIALNOŚCI I KOMPETENCJE

Lp	Odpowiedzialny	Zakres
1.	Starosta Raciborski	-przestrzeganie funkcjonowania procedury, -dokumentowanie ryzyka zawodowego, -powołanie zespołu do oceny ryzyka zawodowego. -współdział przy ustalaniu czynników szkodliwych, uciążliwych i niebezpiecznych na stanowisku pracy, -współdział przy ustalaniu konieczności dokonania oceny ryzyka zawodowego na określonych stanowiskach pracy,
2.	Inspektor ds. BHP	-opracowanie i prowadzenie dokumentów i zapisów: a) sprawozdania o warunkach pracy b) protokoły powypadkowe, c) rejestr wypadków,
3.	Inna osoba kierująca pracownikami	-udział w pracach zespołu przy ocenie ryzyka zawodowego.

5. TRYB POSTĘPOWANIA.

- 1.1. W celu identyfikacji zagrożeń zespół pod przewodnictwem Starosty Raciborskiego, dokonuje przeglądu wszystkich stanowisk pracy i na podstawie doświadczeń zawodowych i analizie rodzaju poszczególnych prac specyfikuje występujące zagrożenia.

Przy ocenie ryzyka niezbędne jest przeprowadzanie wywiadu z pracownikami w celu zidentyfikowania zagrożeń, które przez zespół mogą być nie zauważalne.

1.2. Ponieważ wykonywane prace przez kierowcę samochodu osobowego mają charakter powtarzalny, dlatego należy przyjąć, że zidentyfikowane zagrożenia występują przy pracach powtarzalnych. Jednak z uwagi na uwarunkowania lokalizacyjnej mogą występować zagrożenia dodatkowe.

1.3. Ocena ryzyka zawodowego dokonuje się w następujących grupach

- substancje chemiczne występujące w postaci płynów, pyłów, oparów lub gazów,
- hałas,
- prąd elektryczny,
- czynniki biologiczne,
- pola elektromagnetyczne,
- przemieszczające się maszyny oraz transportowane przedmioty,
- ruchome elementy,
- ostre występujące oraz chropowate elementy,
- spadające elementy,
- płyny pod ciśnieniem,
- śliskie nierówne powierzchnie,
- ograniczone przestrzenie /dojścia, przejścia, odstępy/
- powierzchnie gorące, zimne oraz żrące substancje.

1.4. Oszacowanie stopnia ryzyka należy dokonać na podstawie poniższych ocen:

1. Ciężkość szkód, które mogą spowodować następujące zagrożenia:

Małe - urazy i choroby, które nie powodują długotrwałych dolegliwości i absencji w pracy ; są to czasowe pogorszenie stanu zdrowia takie jak niewielkie stłuczenia i zranienia , podrażnienia oczu, objawy niewielkiego zatrucia, bóle głowy itp.

Średnie - urazy i choroby, które powodują niewielkie, ale długotrwałe lub nawracające okresowo dolegliwości i są związane z okresami absencji; są to np. zranienia, oparzenia II stopnia na niewielkiej powierzchni ciała, alergię skórne, nieskomplikowane złamania, zespoły przeciążeniowe układu mięśniowo- szkieletowego (np. zapalenie ścięgna) itp.

Duże - urazy i choroby, które powodują ciężkie i stałe dolegliwości i/lub śmierć; są to np. oparzenia III stopnia, oparzenia II stopnia dużej powierzchni ciała, amputacje, skomplikowane złamania z następową dysfunkcją, choroby nowotworowe, toksyczne uszkodzenia narządów wewnętrznych i układu nerwowego w wyniku narażenia na czynniki chemiczne, zespół wibracyjny, zawodowe uszkodzenie słuchu, astma, zaćma itp.

2. Prawdopodobieństwo wystąpienia:

Mało prawdopodobne - zagrożenie które nie powinno wystąpić podczas całego okresu aktywności zawodowej pracownika,

Prawdopodobne - prawdopodobne jest, że zagrożenie może wystąpić nie więcej niż kilkakrotnie podczas aktywności zawodowej pracownika,

Wysoce prawdopodobne - prawdopodobne jest, że zagrożenie może wystąpić wielokrotnie podczas aktywności zawodowej pracownika.

1.5. Stopień ryzyka określamy poprzez wymnożenie ocen dokonanych w sposób następujący.

1. małe zagrożenie x małe prawdopodobieństwo = małe ryzyko wystąpienia

2. małe zagrożenie x średnie prawdopodobieństwo = średnie ryzyko wystąpienia

3. małe zagrożenie x wysokie prawdopodobieństwo = średnie ryzyko wystąpienia

4. średnie zagrożenie x małe prawdopodobieństwo = średnie ryzyko wystąpienia

5. średnie zagrożenie x średnie prawdopodobieństwo = średnie ryzyko wystąpienia

6. średnie zagrożenie x wysokie prawdopodobieństwo = wysokie ryzyko wystąpienia

- 7. wysokie zagrożenie x małe prawdopodobieństwo = średnie ryzyko wystąpienia
- 8. wysokie zagrożenie x średnie prawdopodobieństwo = wysokie ryzyko wystąpienia
- 9. wysokie zagrożenie x wysokie prawdopodobieństwo = wysokie ryzyko wystąpienia

1.6. Szacowanie ryzyka następuje w dwóch grupach:

- ryzyko akceptowane - małe, średnie występuje na stanowiskach, na których narażenie na działanie czynników zidentyfikowanych jako szkodliwe, uciążliwe bądź niebezpieczne jest mniejsze od dopuszczalnego.
- ryzyko nie akceptowane - duże występuje na stanowiskach, na których narażenie na działanie czynników zidentyfikowanych jako szkodliwe, uciążliwe bądź niebezpieczne jest większe od dopuszczalnego.

1.7. Na podstawie przeprowadzanej oceny zespół w składzie: Starosta Raciborski, Inspektor d/s bhp dobiera wyposażenie robocze oraz wyposażenie stanowisk pracy, bądź proponuje inne rozwiązania eliminujące bądź ograniczające ryzyko zawodowe na danym stanowisku pracy.

1.8. O dokonanej ocenie ryzyka zawodowego i podjętych środkach w celu jego uniknięcia lub ograniczenia, Starosta Raciborski informuje podległych mu pracowników.

1.9. Wyniki dokonanej oceny ryzyka oraz środki kontroli przedstawione są w „Karcie oceny ryzyka zawodowego dla poszczególnych stanowisk”.

1.10. Inspektor d/s bhp opracowuje i prowadzi następujące dokumenty i prowadzi następujące zapisy dla uwierzytelnienia zagrożeń i oceny ryzyka zawodowego:

- sprawozdanie o warunkach pracy Z-10 (w razie takiej potrzeby)
- protokół powypadkowy
- statystyczna karta wypadków
- rejestr wypadków
- rejestr badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy

6. DOKUMENTACJA I ZAPISY

- 6.1 Karty oceny ryzyka zawodowego dla poszczególnych robót
- 6.2. Sprawozdania o warunkach pracy Z-10 (w razie takiej potrzeby)
- 6.3. Protokoły powypadkowe
- 6.4. Statystyczne karty wypadków
- 6.5. Rejestr wypadków
- 6.6. Pomiary wyników szkodliwych oraz rejestr wyników badań

7. ZAŁĄCZNIKI- ETAPY OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO

- 7.1 Etap 1 – Wymagania ogólne dla pomieszczenia, stanowiska pracy
- 7.2 Etap 2 – Identyfikacja zagrożeń na stanowiskach pracy
- 7.3 Etap 3 – Oszacowanie ryzyka zawodowego
- 7.4 Etap 4 – Plan działań korygujących i zapobiegawczych
- 7.5 Etap 5 – Zapoznanie pracownika z oceną ryzyka
- 7.6 Etap 6 – Okresowa weryfikacja oceny ryzyk

Etap 1 Wymagania ogólne dla pomieszczenia – stanowiska pracy kierowcy samochodu osobowego.

Wymagania ogólne dla pomieszczenia, stanowiska pracy i pracownika

Stanowisko pracy

Przez stanowisko pracy rozumie się przestrzeń pracy wraz z wyposażeniem w środki i przedmioty pracy, w której pracownik lub zespół pracowników wykonuje pracę.

Racjonalna organizacja stanowiska roboczego powinna zapewnić bezpieczne i łatwe wykonywanie pracy dzięki odpowiedniej ochronie przed czynnikami niebezpiecznymi (urazowymi), szkodliwymi i uciążliwymi (hałas, wibracja, zapylenie, oświetlenie, mikroklimat, duże i zbędne obciążenie pracownika).

Przez stanowisko pracy kierowcy rozumiemy:

- przydzielony samochód oraz:
- garaż lub teren wyznaczony na miejsce garażowania,

Samochód

- Pojazd uczestniczący w ruchu ma być tak zbudowany, wyposażony i utrzymany, aby korzystanie z niego:
 - nie zagrażało bezpieczeństwu osób nim jadących lub innych uczestników ruchu, nie naruszało porządku ruchu na drodze i nie narażało kogokolwiek na szkodę,
 - nic zakłócało spokoju publicznego przez powodowanie hałasu przekraczającego poziom określony w przepisach szczegółowych,
 - nie powodowało wydzielania szkodliwych substancji w stopniu przekraczającym wielkości określone w przepisach szczegółowych,
 - zapewniało dostateczne pole widzenia kierowcy oraz łatwe, wygodne i pewne posługiwanie się urządzeniami do kierowania, hamowania, sygnalizacji i oświetlenia drogi przy równoczesnym jej obserwowaniu.
- Urządzenia i wyposażenie pojazdu, w szczególności zapewniające bezpieczeństwo ruchu i ochronę środowiska przed ujemnymi skutkami używania pojazdu, powinny być utrzymane w należyтым stanie oraz działać sprawnie i skutecznie.
- Kierujący pojazdem samochodowym oraz osoba przewożona takim pojazdem wyposażonym w pasy bezpieczeństwa są obowiązani korzystać z tych pasów podczas jazdy.

Wymagania dla samochodów określa Prawo o Ruchu Drogowym , i tak samochód powinien być wyposażony w:

- urządzenie zabezpieczające przed użyciem przez osoby niepowołane,
- trójkąt do ustawiania na drodze, przeznaczony do ostrzegania o obecności unieruchomionego pojazdu,
- gaśnicę umieszczoną w miejscu łatwo dostępnym w razie potrzeby jej użycia,
- tłumik wydechu - w odniesieniu do pojazdu napędzanego silnikiem spalinowym; wylot rury wydechowej nie może być skierowany w prawą stronę,

Garaż lub teren wyznaczony na miejsce garażowania

Garażowanie samochodów w odpowiednich pomieszczeniach (garażach) stosuje się częściej dla samochodów osobowych. Oprócz garaży stosuje się także parkowanie samochodów na terenie wyznaczonym do garażowania.

Pomieszczenia garażowe (samochody osobowe)

- **oświetlenie** garażu powinno wynosić minimum - 20 lx,
- **wjazdy lub wrota garażowe** powinny mieć wymiary pozwalające na swobodny przejazd samochodu oraz na przejście ludzi. Pomiędzy górną krawędzią samochodu powinien być zachowany prześwit wynoszący minimum 20 cm,
- **wentylacja** - w garażu z zewnętrzną obudową pełną należy stosować wentylację:
 - co najmniej naturalną, przez przewietrzanie otworami wentylacyjnymi w ścianach przeciwległych lub bocznych, o łącznej powierzchni otworów netto nie mniejszej niż 0,04 m² na każde stanowisko postojowe - w garażach nadziemnych wolno stojących, przybudowanych lub wbudowanych w budynki nie ogrzewane,
 - co najmniej grawitacyjną, zapewniającą 1,5-krotną wymianę powietrza na godzinę - w garażach jednoprzestrzennych nadziemnych lub częściowo zagłębionych, znajdujących się w budynkach mających ogrzewanie i nie więcej niż 10 stanowisk postojowych,
 - mechaniczną - w innych garażach, nie wymienionych powyżej, oraz w kanałach rewizyjnych, służących zawodowej obsłudze i naprawie samochodów bądź znajdujących się w garażach wielostanowiskowych,

- **dojazd** (droga manewrowa) do stanowisk postojowych w garażu jednoprzestrzennym (bez ścian wewnętrznych) powinien mieć szerokość dostosowaną do warunków ruchu takich samochodów, jakie mają być przechowywane, oraz do sposobu ich usytuowania w stosunku do osi drogi, ale co najmniej przy usytuowaniu:
 - prostopadłym-5,7 m,
 - pod kątem 60° - 4 m,
 - pod kątem 45° - 3,5 m,
 - równoległym - 3 m.

Stanowiska postojowe w garażu powinny mieć wymiary zapewniające zachowanie odległości między samochodami, co najmniej 0,6 m oraz między samochodami a przegrodami budowlanymi - co najmniej 0,5 m.

- posadzka w garażu nie powinna być śliska i powinna mieć spadki do wewnętrznego lub zewnętrznego wpustu kanalizacyjnego.

Teren wyznaczony na miejsce do garażowania

- nawierzchnia - stanowiska postojowe i dojazdy manewrowe dla samochodów powinny mieć nawierzchnię utwardzoną lub co najmniej gruntową stabilizowaną, ze spadkiem zapewniającym spływ wody. Stanowiska przeznaczone do mycia i niezawodowego przeglądu samochodów w zgrupowaniach miejsc postojowych powinny mieć doprowadzenie wody oraz twardą nawierzchnię ze spadkami zapewniającymi spływ wody do wpustów kanalizacyjnych z osadnikami błota i łapaczami oleju.
- oświetlenie sztuczne
 - powierzchnia terenu powinna być oświetlona w nocy. Minimalne oświetlenie powinno wynosić minimum 20 lx,
 - estakady, pomosty obsługowo-naprawcze przelotowe lub nieprzelotowe powinny mieć urządzenia do bezpiecznego wejścia i zejścia, oświetlenie minimum - 100 lx,
- w pobliżu miejsca parkowania (dla większej ilości samochodów) powinna być wyznaczona droga jako droga próby hamulców,
- obok miejsca parkowania winno znajdować się stanowisko z podręcznym sprzętem gaśniczym,
- stanowiska postojowe dla samochodów osobowych powinny mieć co najmniej szerokość 2,3 m i długość 5 m, przy czym dla samochodów użytkowanych przez osoby nie-

pełnosprawne szerokość stanowiska powinna wynosić co najmniej 3,6 m i długość 5 m, a w wypadku usytuowania wzdłuż jezdni
- długość co najmniej 6 m.

Zaplecze remontowo-obługowe

- podłoga — równa, nie śliska, nie pyłaca i bez progów pomiędzy pomieszczeniami.
- oświetlenie naturalne, dzienne, najlepiej górne. W przypadku oświetlenia bocznego (okna) powinien być zachowany stosunek wielkości powierzchni okien w świetle ościeżnic do powierzchni podłogi jak 1 : 8 (to znaczy 1 m² okna na 8 m² podłogi); w innych pomieszczeniach, gdzie nie ma stałych miejsc pracy ten stosunek powinien wynosić 1:12,
- oświetlenie sztuczne (elektryczne) - w zależności od rodzaju stanowiska pracy, i tak:
 - pomieszczenie postoju samochodów - 20 lx (luksów),
 - miejsce obsługi codziennej, mycia i czyszczenia - 100 lx,
 - stanowiska przeglądowe, naprawcze - 200 lx,
 - stanowiska diagnostyczne - 300 lx,
 - stoły warsztatowe - 500 lx,
 - naprawa ogumienia - 200 lx,
- wentylacja - naturalna i sztuczna 4-6 wymian powietrza na godzinę.

Ważne: Przy pracy silnika w pomieszczeniu należy stosować indywidualne wyciągi spalin lub podłączyć rurę wydechową do instalacji wyciągowej spalin.

Stan techniczny samochodu i wymagania dotyczące transportu

- do ruchu dopuszczony może być samochód sprawny technicznie, szczególną uwagę należy zwrócić na sprawność układu kierowniczego i hamulcowego, oświetlenie pojazdu, sygnał dźwiękowy, stan ogumienia i ciśnienie przewidziane dla pojazdu danego typu i nośności,
- szybkość pojazdu na pomostach i rampach nie może przekraczać 5 km/h,
- do transportu ładunków płynnych oraz żrących i parzących można stosować tylko pojemniki odpowiadające wymogom polskich norm i przepisom międzynarodowym,
- palety, podstawki ładunkowe powinny mieć gładkie powierzchnie i krawędzie, aby nie skaleczyć rąk i nie uszkodzić ładunku,

- rozmieszczenie ładunku w bagażniku samochodu powinno być równomierne i zapewniające jego stateczność; ładunek powinien być odpowiednio zabezpieczony przed samoczynnym przemieszczaniem się w czasie transportu, wywoływaniem nadmiernego hałasu; nie może on mieć odrażającego wyglądu ani też wydzielać odrażającej woni,
- obok miejsca parkowania winno znajdować się stanowisko z podręcznym sprzętem gaśniczym,
- stanowiska postojowe dla samochodów osobowych powinny mieć co najmniej szerokość 2,3 m i długość 5 m, przy czym dla samochodów użytkowanych przez osoby niepełnosprawne szerokość stanowiska powinna wynosić co najmniej 3,6 m i długość 5 m, a w wypadku usytuowania wzdłuż jezdni
 - długość co najmniej 6 m.

UWAGA: Nie wolno przewozić więcej osób niż przewiduje instrukcja oraz przewozić materiały powyżej dopuszczalnej ładowności pojazdu.

Przygotowanie zawodowe pracownika

Pracownik powinien posiadać:

- wiek wymagany dla danej kategorii prawa jazdy,
- instruktaż ogólny w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy
- instruktaż stanowiskowy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- wstępne badanie lekarskie,
- okresowe badanie lekarskie,
- badanie psychologiczne, któremu podlega osoba przy ubieganiu się po raz pierwszy o wydanie świadectwa kwalifikacji lub inna, jeżeli lekarz w wyniku badania uzna za wskazane przeprowadzenie badania psychologicznego, a także kierujący, będący sprawcą wypadku drogowego, w którym jest zabity lub ranny.

Organizacja pracy

Kierujący pojazdem jest obowiązany mieć przy sobie i okazywać na żądanie uprawnionego organu wymagane dla danego rodzaju pojazdu lub kierującego:

- dokument stwierdzający uprawnienie do kierowania pojazdem,
- dokument stwierdzający dopuszczenie pojazdu do ruchu,
- dokument stwierdzający zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu lub stwierdzający opłacenie

składki tego ubezpieczenia,

- świadectwo kwalifikacji,
- inne dokumenty, jeżeli obowiązek taki wynika z odrębnej ustawy.

Respektowanie harmonogramu zajęć kierowcy wymaga przestrzegania:

- długości tygodnia roboczego i dnia roboczego,
- liczby, długości i jakości okresów przerw, wypoczynku,
- dni i weekendów wolnych od pracy

Do obowiązków kierowcy należy wykonywanie obsługi codziennej pojazdu, podczas której wykonywane są takie czynności jak:

- sprawdzenie ogólnej czystości pojazdu
- sprawdzenie stanu oleju silnikowego,
- sprawdzenie stanu płynu w układzie chłodzenia,
- sprawdzenie stanu technicznego ogumienia (zewnętrzne pęknięcia opon, zarysy, stan bieżnika, ciśnienie),
- sprawdzenie sprawności oświetlenia samochodu,
- sprawdzenie sygnału dźwiękowego,
- sprawdzenie luzu na obwodzie kierownicy,
- sprawdzenie układu hamulcowego,
- kontrola stanu technicznego akumulatora,
- tankowanie samochodu.

Kierowca nie wykonuje napraw samochodu i nie zmienia kół.

Etap 2 Identyfikacja zagrożeń na stanowisku pracy kierowcy samochodu osobowego

Do najważniejszych zagrożeń zawodowych na danym stanowisku należą:

1. czynniki niebezpieczne w tym wypadki komunikacyjne,
2. czynniki fizyczne,
3. czynniki chemiczne,
4. czynniki ergonomiczne, psychospołeczne i związane z organizacją pracy.

Ad. 1 Przyczyną wypadku komunikacyjnego może być ;

- zmęczenie w wyniku długotrwałego prowadzenia pojazdu, w szczególności przy złym oświetleniu oraz złych warunkach atmosferycznych i drogowych,
- nieprzestrzeganie przepisów ruchu drogowego (nadmierna prędkość, zderzenie z innymi pojazdami),
- zagrożenie związane z przeciążeniem pojazdu lub złym stanem technicznym pojazdu,
- wchodzenie do samochodu i wychodzenie z niego,
- uderzenie o wystające, nieosłonięte elementy pojazdu,
- rozmowy przez telefon komórkowy lub rozmowy z pasażerem w czasie jazdy,
- słuchanie głośnej muzyki,
- stanie w ulicznych korkach,
- nadmierne napompowanie lub zużycie opony.

Ad. 2

- długotrwały nadmierny hałas spowodowany pracą silnika , ruch uliczny może spowodować uszkodzenie słuchu,
- bezpośrednie i obfite promieniowanie słoneczne (ultrafioletowe) może spowodować zmiany skórne lub choroby oczu,
- zmienne warunki atmosferyczne (w zależności od pory roku) mogą być przyczyną udaru słonecznego, odmrożeń oraz chorób układu oddechowego,
- wibracje ogólne mogą spowodować zaburzenia w funkcjonowaniu narządów wewnętrznych klatki piersiowej i jamy brzusznej oraz dolegliwości ze strony układu mięśniowo szkieletowego.

Ad. 3

- materiały pędne i smary mogą powodować podrażnienia, zapalenie skóry oraz alergie,

- spaliny mogą być przyczyna zatruc.

Ad. 4

- długotrwałe prowadzenie pojazdu w wymuszonej pozycji ciała po nierównym podłożu powoduje dolegliwości bólowe wynikające z przeciążenia układu mięśniowo – szkieletowego, zwłaszcza w okolicy lędźwiowo – krzyżowej kręgosłupa, szyi nóg i rąk,
- opieranie łokcia o ramę okna podczas prowadzenia pojazdu stwarza możliwość zmian zwyrodnieniowych lub zapalnych stawu barkowego lewej strony ciała,
- niedostateczne oświetlenie (szczególnie we wczesnych godzinach porannych i o zmroku) stwarza możliwość uczucia dyskomfortu, zmęczenia wzroku oraz zaburzeń ostrości widzenia,
- czynniki stresogenne, uczucie zmęczenia i napięcia umysłowego powodują zaburzenia snu oraz zaburzenia żołądkowo - jelitowe

ETAP 3 Oszacowanie ryzyka zawodowego

Stanowisko		kierowca samochodu osobowego		Optymalna kategoria ryzyka zawodowego określona przez twórców metody		Średnia	
Opis stanowiska		Praca w terenie, jazda samochodem osobowym po obszarze Polski i wyjazdy zagraniczne z osobami funkcyjnymi głównie Starosty i jego zastępców. Dodatkowo transport osobowy pracowników Starostwa realizujących zadania zawodowe na terenie powiatu oraz dostarczanie i odbieranie korespondencji dotyczącej Starostwa Powiatowego oraz jednostek podległych Starostwu Powiatowemu.					
Miejsce usytuowania stanowiska pracy		Starostwo Powiatowe w Raciborzu pl. Okrzei 4; 4a		Liczba stanowisk		1	
Wymagania ogólne				Data			
				Tak/nie		Tak/nie	
				Tak/nie		Tak/nie	
Szkolenia w zakresie bhp	Instruktaż ogólny	Przed dopuszczeniem do pracy					
	Instruktaż stanowiskowy	Przed dopuszczeniem do pracy – minimum 8 godzin					
	Szkolenie okresowe	Co trzy lata					
Profilaktyczne badania lekarskie	Wstępne	Przed dopuszczeniem do pracy					
	Okresowe	Przed dopuszczeniem do pracy					
Badania psychologiczne		Dla kierowców, dla których wymagane jest świadectwo kwalifikacji; sprawców wypadków; decyzja lekarza					
Wymagania ogólne				Data			
				Tak/nie		Tak/nie	
				Tak/nie		Tak/nie	
	Oświetlenie garażu	Minimum 20 lx					

Garaż	Wentylacja (dla samochodów osobowych)	- naturalna, przez przewietrzanie otworami wentylacyjnymi w ścianach przeciwległych lub bocznych, o łącznej powierzchni otworów netto nie mniejszej niż 0,04m² na każde stanowisko postojowe – w garażach naziemnych - grawitacyjna, zapewniająca 1,5 krotną wymianę – w garażach jednoprzestrzennych naziemnych nie więcej niż 10 stanowisk postojowych - mechaniczna- w innych garażach, nie wymienionych powyżej			
	Posadzka	Posadzka w garażu nie powinna być śliska i powinna mieć spadki do wewnętrznego lub zewnętrznego wpustu kanalizacyjnego			
	Dojazd – (droga manewrowa) do stanowisk postojowych w garażu – dla samochodów osobowych	- przy usytuowaniu prostopadłym – 5,7m - przy usytuowaniu pod kątem 60° - 4m - przy usytuowaniu pod kątem 45° - 3,5m - przy usytuowaniu równoległym – 3m			
	Stanowiska postojowe w garażu (samochody osobowe)	Co najmniej 0,6 m między samochodami oraz między samochodami a przegrodami budowlanymi – co najmniej 0,5m			
	Stanowiska postojowe w garażu	Stanowiska postojowe w garażu powinny mieć wymiary zapewniające zachowanie bezpiecznych odległości między samochodami			
Teren wyznaczony na miejsce garażowania	Nawierzchnia	Utwardzona lub co najmniej gruntowo stabilizowana, ze spadkiem zapewniającym spływ wody. Stanowiska przeznaczone do mycia i niezawodowego przeglądu powinny mieć doprowadzenie wody oraz twardą nawierzchnię ze spadkami zapewniającymi spływ wody do wpustów kanalizacyjnych z osadnikami błota i łapaczami oleju			
	Oświetlenie sztuczne	- powierzchnia terenu minimum 20 lx - estakady, pomosty obsługowo-naprawcze przelotowe lub nieprzelotowe powinny mieć urządzenia do bezpiecznego wejścia i zejścia, oświetlenie minimum – 100 lx			
Zaplecze remontowo - obsługowe					
Pomieszczenie pracy i stanowisko	Wysokie	Minimum 3,3m			
	Podłoga	Równa, nie śliska, nie pyląca i bez progów pomiędzy pomieszczeniami			
	Oświetlenie	Górne przy pomocy świetlików lub boczne 1m ² okna na 8m ² podłogi			

Kierowca samochodu osobowego

Praca w terenie, realizuje wyjazdy samochodem osobowym po obszarze Polski (głównie powiatu) okazjonalnie wyjazdy zagraniczne z osobami funkcyjnymi tj. ze Starostą i jego zastępcami. Ponadto transport osobowy pracowników Starostwa realizujących zadania na terenie powiatu, odbieranie, dostarczanie korespondencji SP oraz innych jednostek podległych SP. Bieżące rozliczanie kart drogowych.

Karta analizy ryzyka przy wykonywaniu czynności kierowcy samochodu osobowego

Możliwe, Niebezpieczne Wydarzenia, Zagrożenie	Przyczyny zagrożenia	Możliwe skutki zagrożenia	Skutek	Prawdopodobieństwo	Ryzyko	Sposoby zmniejszenia ryzyka	Ryzyko po redukcji
Upadek na tym samym poziomie	Dojście do samochodu, warunki atmosferyczne, nierówne, śliskie, z ubytkami powierzchni podłóg, chodników, ulic.	Ogólne potłuczenia, skręcenia, zwichnięcia	S	M	S	Odpowiednie obuwie, zachowanie wzmożonej uwagi, równe bez ubytków na powierzchni podłóg, chodników, ulic.	A
Upadek z pojazdu	Wsiadanie i wysiadanie z pojazdu, obsługa pojazdu	Ogólne potłuczenia, siniaki, guzy	S	M	S	Odpowiednie obuwie, wzmożona uwaga	A
Przeciążenie układu ruchu (mięśniowo – kostnego)	Prowadzenie samochodu, wymuszona pozycja	Dolegliwości układu mięśniowo-szkieletowego	S	S	S	Przerwy w pracy, ergonomiczne siedzisko w samochodzie, przestrzeganie norm czasu pracy	A
Wibracje	Drgania układu napędowego, drgania powodowane nierównościami dróg	Zmęczenie drganiami, choroby wibracyjne	S	S	S	Dobry stan techniczny pojazdu, tłumienie drgań przez zawieszenie kabiny i foteli kierowcy	A

Obciążenie psychiczne	Niebezpieczne sytuacje w ruchu drogowym, stres	Nerwice, psychozy, choroby układu pokarmowego, układu krążenia	S	S	S	Przestrzeganie instrukcji, dobry stan techniczny urządzeń i instalacji pojazdu, wzmożona uwaga podczas prowadzenia pojazdu, przestrzegania przepisów o ruchu drogowym	A
Uderzenie o nieruchome przedmioty	Obsługa codzienna pojazdu	Ogólne potłuczenia, siniaki, guzy	M	M	M	Zachowanie wzmożonej uwagi	A
Urazy kończyn górnych	Obsługa codzienna pojazdu	Drobne rany cięte, skaleczenia dłoni	M	M	M	Stosowanie rękawic ochronnych, wzmożona uwaga	A
Wypadek drogowy	Jazda samochodem	Ogólne potłuczenia, złamania, śmierć	D	M	S	Przestrzeganie prawa o ruchu drogowym, dobry stan techniczny pojazdu, wzmożona uwaga	A
Hałas	Odgłosy ruchu drogowego, odgłosy powstałe na skutek wyeksploatowanych części pojazdu.	Zmęczenie hałasem, uszczerbek słuchu	S	S	S	Dobry stan techniczny pojazdu, wygłuszenie pojazdu	A
Pochwycenie przez obracające się elementy	Nieosłonięte elementy silnika, obsługa codzienna pojazdu	Urazy końców palców, zerwanie paznokci, przecięcia skóry	S	M	S	Postępowanie zgodnie z instrukcją, wzmożona uwaga	A
Pożar	Zapalenie się paliwa, niesprawny układ hamulcowy	Poparzenie termiczne, śmierć	D	M	S	Dobry stan techniczny Pojazdu, postępowanie zgodnie z procedurą, sprawne gaśnice	A
Zmienne warunki atmosferyczne (wysokie i niskie temperatury)	Wysoka temperatura w lecie, niska w zimie	Udar cieplny, przegrzanie, przeziębienie	S	S	S	Odpowiednia odzież, klimatyzacja kabiny, zimne lub gorące napoje	A

CZYNNIKI BIOLOGICZNE

IDENTYFIKACJA I OCENA ZAGROZEŃ:

Zagrozenie	Źródło zakażenia, Droga zakażenia	Możliwe skutki zagrożenia	Skutek	Prawdopodobieństwo	Ryzyko	Środki ochrony przed zagrożeniem	Ryzyko po redukcji
Wirus ECHO (Picomaviridae) gr. 2 brak szczepień	Ludzie , Powietrzno kropelkowa, bezpośrednia	Zapalenie układu oddechowego, angina, zapalenie opon mózgowych mięśnia sercowego, wątroby i jelit, skóry biegunki	D	M	S	Dezynfekcja, przestrzeganie zasad higieny	A
Wirusowe zapalenie wątroby typu A gr.2 brak szczepień	Ludzie, ścieki pokarmowa, bezpośrednia,	Zapalenie wątroby, jelit, żołądka.	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny,	A
Wirus opryszczki pospolitej-Herpesviridae gr.2 brak szczepień	Ludzie, bezpośrednia przez uszkodzoną skórę, kontakt rąk	Opryszczka, pęcherzykowe zapalenie błon śluzowych jamy ustnej, skóry, zapalenie rogówki, mózgu	D	M	S	Przestrzeganie zasad higieny	A
Wirusy grypy (typu A,B,C) Orthomyxoviridae gr.2	Ludzie, powietrzno-kropelkowa.	Grypa, zapalenie płuc	S	S	S	Szczepienia (tylko A i B)	A
Staphylococcus aureus (gronkowiec złocisty) gr.2 brak szczepień A	Ludzie, pokarmowa, bezpośrednia, powietrzno-kropelkowa.	Zakażenie ropne, zapalenie górnych dróg oddechowych, alergia skórna.	S	M	S	Środki ochrony indywidualnej, przestrzeganie zasad higieny.	A

Etap 4 Plan działań korygujących i zapobiegawczych

Kierowca jest osobą odpowiedzialną za przestrzeganie przepisów dotyczących bezpieczeństwa pracy pojazdu oraz dostosowania prędkości jazdy do obowiązującego oznakowania i warunków panujących na drodze.

Kierowca powinien:

- bezwzględnie przestrzegać obowiązujących przepisów i zasad ruchu drogowego,
- zostać zaopatrzony w sprzęt ochrony osobistej w zależności od rodzaju wykonywanych prac transportowych i ewentualnie za- i wyładunkowych, zostać wyposażony w rękawice ochronne, okulary przeciwsłoneczne.

Zabrania się:

- umieszczania wewnątrz i na zewnątrz pojazdu wystających spiczastych albo ostrych części lub przedmiotów, które mogą spowodować uszkodzenie ciała osób jadących w pojeździe lub innych uczestników ruchu,
- stosowania w pojeździe przedmiotów wyposażenia i części nie odpowiadających warunkom określonym w przepisach szczegółowych,
- umieszczania w pojeździe lub na nim urządzeń stanowiących obowiązkowe wyposażenie pojazdu uprzywilejowanego, wysyłających sygnały świetlne w postaci niebieskich lub czerwonych świateł błyskowych albo sygnał dźwiękowy o zmiennym tonie chyba, że przepisy dopuszczają taką możliwość,
- wyposażania pojazdu w urządzenie informujące o działaniu sprzętu kontrolno-pomiarowego używanego przez organy kontroli ruchu drogowego lub działanie to zakłócające albo przewożenia w pojeździe takiego urządzenia w stanie wskazującym na gotowość jego użycia.
- kierowania pojazdem osobie w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu,
- otwierania drzwi pojazdu, pozostawiania otwartych drzwi lub wysiadania bez upewnienia się, że nie spowoduje to zagrożenia bezpieczeństwa ruchu lub jego utrudnienia,
- pozostawiania na drodze przedmiotów, które mogłyby zagrozić bezpieczeństwu ruchu; jeżeli jednak usunięcie ich nic jest możliwe, należy je oznaczyć w sposób widoczny w dzień i w nocy,
- zaśmiecania lub zanieczyszczania drogi,
- korzystania podczas jazdy z telefonu komórkowego, chyba że korzysta z urządzenia głośno mówiącego.

WAŻNE: Kierowca ma prawo, po uprzednim zawiadomieniu przełożonego, powstrzymać się od wykonywania pracy wymagającej szczególnej sprawności psychofizycznej w przypadku, gdy jego stan psychofizyczny nie zapewnia bezpiecznego wykonywania pracy i jego stan stwarza zagrożenie dla innych osób.

Działania profilaktyczne:

- unikać wdychania spalin stojąc w pobliżu pojazdu,
- wyłączyć silnik gdy pojazd jest zaparkowany,
- używać okularów z filtrem UV, podczas jazdy w silnym słońcu,
- nie palić tytoniu podczas jazdy samochodem,
- wykonywać obsługę codzienną pojazdu zwracając szczególną uwagę na stan ogumienia, hamulców, świateł mijania i drogowych oraz świateł stopu i kierunkowskazów,
- stosować rękawice ochronne przy wykonywaniu obsługi codziennej pojazdu,
- wszelkie usterki zgłaszać bezpośrednio przełożonemu.

Etap 6 Plan działań korygujących i/lub zapobiegawczych ocena ryzyka

Lp .	Opis przedsięwzięcia (zadania)	Realizacja zadania			Przewidywane wyniki	
		Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Przewidywana kwota (zł)	Określenie rodzaju zagrożenia lub uciążliwości mogących ulec likwidacji	Liczba osób, którym zostaną poprawione warunki pracy

Starostwo Powiatowe w Raciborzu

OCENA RYZYKA ZAWODOWEGO NA STANOWISKU PRACY:

SPRZĄTACZKA

Opracował:

INSPEKTOR ds. BHP

Iwona Szlachetko

Zatwierdził:

STAROSTA

Adam Hajduk

1. CEL PROCEDURY:

Celem procedury jest określenie ogólnych zasad przy szacowaniu ryzyka zawodowego na stanowisku sprzątaczk.

2. PRZEDMIOT I ZAKRES PROCEDURY.

Przedmiotem procedury jest ocena ryzyka zawodowego przy określonych pracach, stosowanie niezbędnych środków profilaktycznych zmniejszających ryzyko oraz dokumentowanie przeprowadzonej oceny ryzyka.

3. TERMINOLOGIA

Identyfikacja zagrożenia

Proces rozpoznawania tego, czy zagrożenie istnieje oraz określenie jego charakterystyk.

Ocena ryzyka

Proces analizowania ryzyka i wyznaczania dopuszczalności ryzyka.

Ryzyko

Kombinacja częstości lub prawdopodobieństwa wystąpienia określonego zdarzenia wywołującego zagrożenie i konsekwencji związanych z tym zagrożeniem.

Ryzyko zawodowe

Prawdopodobieństwo wystąpienia niepożądanych zdarzeń związanych z wykonywaną pracą powodujących straty, w szczególności wystąpienia u pracowników niekorzystnych skutków zdrowotnych w wyniku zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy.

Stanowisko pracy

Przestrzeń pracy, wraz z wyposażeniem w środki i przedmioty pracy, w której pracownik lub zespół pracowników wykonuje pracę.

Zagrożenie

Stan środowiska pracy mogący spowodować wypadek lub chorobę.

Zagrożenie znaczące

Zagrożenie mogące spowodować poważne i nieodwracalne uszkodzenia zdrowia lub śmierć, występujące w szczególności przy wykonywaniu prac szczególnie niebezpiecznych.

4. PODZIAŁ ODPOWIEDZIALNOŚCI I KOMPETENCJE

Lp.	Odpowiedzialny	Zakres
1.	Starosta Raciborski	-przestrzeganie funkcjonowania procedury, -dokumentowanie ryzyka zawodowego, -powołanie zespołu do oceny ryzyka zawodowego. -współudział przy ustalaniu czynników szkodliwych, uciążliwych i niebezpiecznych na stanowisku pracy, -współudział przy ustalaniu konieczności dokonania oceny ryzyka zawodowego na określonych stanowiskach pracy,
2.	Inspektor ds. BHP	-opracowanie i prowadzenie dokumentów i zapisów: a) sprawozdania o warunkach pracy b) protokoły powypadkowe, c) rejestr wypadków,
3.	Inna osoba kierująca pracownikami	-udział w pracach zespołu przy ocenie ryzyka zawodowego.

5. TRYB POSTĘPOWANIA.

- 5.1. W celu identyfikacji zagrożeń zespół pod przewodnictwem Starosty Raciborskiego, dokonuje przeglądu wszystkich stanowisk pracy i na podstawie doświadczeń

zawodowych i analizie rodzaju poszczególnych prac specyfikuje występujące zagrożenia. Przy ocenie ryzyka niezbędne jest przeprowadzanie wywiadu z pracownikami w celu zidentyfikowania zagrożeń, które przez zespół mogą być nie zauważalne.

5.2. Ponieważ wykonywane prace przez sprzątaczkę mają charakter powtarzalny, dlatego należy przyjąć, że zidentyfikowane zagrożenia występują przy pracach powtarzalnych. Jednak z uwagi na uwarunkowania lokalizacyjnej mogą występować zagrożenia dodatkowe.

5.3. Ocena ryzyka zawodowego dokonuje się w następujących grupach

- substancje chemiczne występujące w postaci płynów, pyłów, oparów lub gazów,
- hałas,
- prąd elektryczny,
- czynniki biologiczne,
- pola elektromagnetyczne,
- przemieszczające się maszyny oraz transportowane przedmioty,
- ruchome elementy,
- ostre występujące oraz chropowate elementy,
- spadające elementy,
- płyny pod ciśnieniem,
- śliskie nierówne powierzchnie,
- ograniczone przestrzenie /dojścia, przejścia, odstępy/
- powierzchnie gorące, zimne oraz żrące substancje.

5.4 Oszacowanie stopnia ryzyka należy dokonać na podstawie poniższych ocen:

1. Ciężkość szkód, które mogą spowodować następujące zagrożenia:

Małe - urazy i choroby, które nie powodują długotrwałych dolegliwości i absencji w pracy: są to czasowe pogorszenie zdrowia takie jak niewielkie stłuczenia i zranienia, podrażnienia oczu, objawy niewielkiego zatrucia, bóle głowy itp.

Średnie - urazy i choroby, które powodują niewielkie, ale długotrwałe lub nawracające okresowo dolegliwości i są związane z okresami absencji są to np. zranienia, oparzenia II stopnia na niewielkiej powierzchni ciała, alergia skórna, nieskomplikowane złamania, zespoły przeciążeniowe układu mięśniowo szkieletowego (np. zapalenie ścięgna) itp.

Duże - urazy i choroby, które powodują ciężkie i stałe dolegliwości i/lub śmierć; są to np. oparzenia II stopnia dużej powierzchni ciała, amputacje, skomplikowane złamania z następową dysfunkcją, choroby nowotworowe, toksyczne uszkodzenia narządów wewnętrznych i układu nerwowego w wyniku narażenia na czynniki chemiczne, zespół wibracyjny, zawodowe uszkodzenie słuchu, astma, zaćma itp.

2. Prawdopodobieństwo wystąpienia:

Mało prawdopodobne - zagrożenie które nie powinno wystąpić podczas całego okresu aktywności zawodowej pracownika,

Prawdopodobne - prawdopodobne jest, że zagrożenie może wystąpić nie więcej niż kilkakrotnie podczas aktywności zawodowej pracownika,

Wysoce prawdopodobne - prawdopodobne jest, że zagrożenie występuje wielokrotnie podczas aktywności zawodowej pracownika.

5.5 Stopień ryzyka określamy poprzez wymnożenie ocen dokonanych w sposób następujący.

1. małe zagrożenie x małe prawdopodobieństwo = małe ryzyko wystąpienia
2. małe zagrożenie x średnie prawdopodobieństwo = średnie ryzyko wystąpienia
3. małe zagrożenie x wysokie prawdopodobieństwo = średnie ryzyko wystąpienia
4. średnie zagrożenie x małe prawdopodobieństwo = średnie ryzyko wystąpienia

5. średnie zagrożenie x średnie prawdopodobieństwo = średnie ryzyko wystąpienia
6. średnie zagrożenie x wysokie prawdopodobieństwo = wysokie ryzyko wystąpienia
7. wysokie zagrożenie x małe prawdopodobieństwo = średnie ryzyko wystąpienia
8. wysokie zagrożenie x średnie prawdopodobieństwo = wysokie ryzyko wystąpienia
9. wysokie zagrożenie x wysokie prawdopodobieństwo = wysokie ryzyko wystąpienia

5.6 Szacowanie ryzyka następuje w dwóch grupach:

- ryzyko akceptowane - małe, średnie występuje na stanowiskach, na których narażenie na działanie czynników zidentyfikowanych jako szkodliwe, uciążliwe bądź niebezpieczne jest mniejsze od dopuszczalnego.
- ryzyko nie akceptowane - duże występuje na stanowiskach, na których narażenie na działanie czynników zidentyfikowanych jako szkodliwe, uciążliwe bądź niebezpieczne jest większa od dopuszczalnego.

5.7 Na podstawie przeprowadzanej oceny zespół w składzie: Starosta Raciborski, Inspektor d/s bhp dobiera wyposażenie robocze oraz wyposażenie stanowisk pracy, bądź proponuje inne rozwiązania eliminujące bądź ograniczające ryzyko zawodowe na danym stanowisku pracy.

5.8 O dokonanej ocenie ryzyka zawodowego i podjętych środkach w celu jego uniknięcia lub ograniczenia, Starosta Raciborski informuje podległych mu pracowników.

5.9 Wyniki dokonanej oceny ryzyka oraz środki kontroli przedstawione są w „Karcie oceny ryzyka zawodowego dla poszczególnych stanowisk”.

5.10 Inspektor d/s bhp opracowuje i prowadzi następujące dokumenty i zapisy dla uwierzytelnienia zagrożeń i oceny ryzyka zawodowego:

- sprawozdanie o warunkach pracy Z-10 (w razie wyst. wymogu)
- protokół powypadkowy
- statystyczna karta wypadków
- rejestr wypadków

- rejestr wyników badań i pomiarów wyników szkodliwych dla zdrowia na stanowisku pracy

6. DOKUMENTACJA I ZAPISY

6.1 Karty oceny ryzyka zawodowego dla poszczególnych robót

6.2. Sprawozdania o warunkach pracy Z-10

6.3. Protokoły powypadkowe

6.4. Statystyczne karty wypadków

6.5. Rejestr wypadków

6.6. Pomiary czynników szkodliwych i uciążliwych oraz rejestr wyników badań

7. ZAŁĄCZNIKI- ETAPY OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO

7.1 Etap 1 – Wymagania ogólne dla pomieszczenia, stanowiska pracy

7.2 Etap 2 – Identyfikacja zagrożeń na stanowiskach pracy

7.3 Etap 3 – Oszacowanie ryzyka zawodowego

7.4 Etap 4 – Plan działań korygujących i zapobiegawczych

7.5 Etap 5 – Zapoznanie pracowników z oceną ryzyka

7.6 Etap 6 – Okresowa weryfikacja oceny ryzyk

Etap I

Wymagania ogólne dla pomieszczeń, stanowisk pracy sprzątaczk

Pomieszczenie pracy

Pomieszczenie, w którym się znajduje stanowisko pracy sprzątaczk, powinno spełniać następujące warunki:

- **wysokość** - minimum 3 m dla pomieszczeń stałej pracy, minimum 2,2 m w wypadku pomieszczeń czasowej pracy;
- **podłoga** - równa, nie śliska, nie pyłaca i bez progów pomiędzy pomieszczeniami;
- **rozmieszczenie** urządzeń, szaf takie, aby przejścia między nimi wynosiły:
 - 75 cm - w wypadku jednego pracownika (w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się 50 cm),
 - 100 cm - w przypadku konieczności jednoczesnego poruszania się osób w przeciwnych kierunkach;
- **oświetlenie** - naturalne, dzienne, najlepiej górne; w wypadku oświetlenia bocznego (okna) powinien być zachowany stosunek wielkości powierzchni okien w świetle ościeżnic do powierzchni podłogi jak 1:8 (to znaczy 1 m² okna na 8 m² podłogi),
 - oświetlenie sztuczne (elektryczne) - w zależności od rodzaju pracy, i tak prace przy sprzątaniu:
 - stref komunikacyjnych (schodów, korytarzy itd.) - minimum **100 lx** (luksów),
 - pomieszczeń sanitarnych (umywalni, toalet, ustępów, łazieni itd.) - minimum **100 lx**,
 - magazynów towarów różnych - minimum **50 lx**,
 - kuchni i pomieszczeń pomocniczych - minimum **100 lx**,
 - jadalni, świetlic - minimum **200 lx**,
 - pomieszczeń biurowych — minimum **500 lx**;
- **wentylacja** - naturalna lub mechaniczna albo łącznic w zależności od potrzeb; w wypadku emisji do pomieszczenia dużej ilości pyłów, gazów itp. należy stosować wentylację miejscową- odciągi;
- **temperatura** - w zależności od rodzaju prac (ciężkości); pomieszczenie pracy, w którym się znajduje stanowisko pracy sprzątaczk (pracownika gospodarczego), powinno mieć temperaturę w granicach 15-18 ° C -jednak nie mniej niż 14°C.

Stanowisko pracy

Stanowisko pracy to przestrzeń pracy wraz z wyposażeniem w środki i przedmioty pracy, w której pracownik lub zespół pracowników wykonuje pracę.

Racjonalna organizacja stanowiska roboczego powinna zapewnić bezpieczne i łatwe wykonywanie pracy w wyniku stosowania odpowiedniej ochrony przed czynnikami niebezpiecznymi (urazowymi), szkodliwymi i uciążliwymi (hałas, wibracja, zapylenie, oświetlenie, mikroklimat, duże i zbędne obciążenie pracownika).

Dla sprzątaczkii stanowiskiem pracy może być miejsce, w którym się odbywa:

- sprzątanie pomieszczeń biurowych,
- sprzątanie pomieszczeń higieniczno sanitarnych,
- sprzątanie kuchni, itp.,
- sprzątanie klatek schodowych i korytarzy,
- sprzątanie pomieszczeń magazynów,
- sprzątanie i odśnieżanie placów przed budynkami (w ramach zastępstwa),
- mycie okien,
- mycie naczyń itp.

Wyposażenie stanowiska roboczego

Narzędzia i materiały pomocnicze

Do sprzątania używa się narzędzi ręcznych (mopy, miotły itp.), mechanicznych (odkurzacze, myjki mechaniczne itp.) oraz materiałów pomocniczych (ścierki, płyny do mycia i czyszczenia okien, stolarki okiennej, podłóg, ścian, mebli, środki dezynfekujące,) oraz drabiny, pomosty itp. Drabiny powinny posiadać certyfikat na znak bezpieczeństwa.

Do przechowywania narzędzi i materiałów pomocniczych powinno być wydzielone miejsce zamknięte przed dostępem osób postronnych.

Przygotowanie zawodowe pracownika

Pracownik powinien posiadać:

- ✧ ukończone 18 lat,
- ✧ instruktaż ogólny z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy,
- ✧ instruktaż stanowiskowy z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy,
- ✧ wstępne badanie lekarskie,
- ✧ okresowe badanie lekarskie.

Organizacja pracy

Na stanowisku pracy powinny się znajdować instrukcje dotyczące:

- ⤴ zasad i sposobów bezpiecznego wykonywania pracy,
- ⤴ stosowanych w zakładzie procesów technologicznych oraz wykonywania prac związanych z zagrożeniami wypadkowymi lub zagrożeniami zdrowia pracowników;
- ⤴ obsługi maszyn innych urządzeń technicznych,
- ⤴ postępowania z materiałami szkodliwymi dla zdrowia i niebezpiecznymi (karty charakterystyki wyrobów niebezpiecznych),
- ⤴ udzielania pierwszej pomocy,
- ⤴ zasad postępowania w razie powstania nieprzewidzianych sytuacji powodujących poważne zagrożenia dla pracowników.

Instrukcje powinny określać:

- ⤴ czynności do wykonania przed rozpoczęciem danej pracy;
- ⤴ zasady i sposoby bezpiecznego wykonywania danej pracy;
- ⤴ czynności do wykonania po jej zakończeniu;
- ⤴ zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia pracowników.

Etap 2 Identyfikacja zagrożeń na stanowisku pracy sprzątaczk

Do najważniejszych zagrożeń zawodowych na danym stanowisku należą:

- ⤴ wypadki,
- ⤴ choroby zawodowe,
- ⤴ awarie

Czynniki niebezpieczne

- zagrożenia elementami ruchomymi i luźnymi;
- zagrożenia elementami ostrymi i wystającymi:
 - ostre elementy narzędzi do sprzątania,
 - ⤴ zły stan techniczny narzędzi ręcznych
 - ostre krawędzie narzędzi,
 - wystające ostre elementy regałów, mebli itp.;
- zagrożenia związane z przemieszczaniem się sprzętu i ludzi:
 - praca na wysokości przy użyciu drabin i pomostów,
 - zagrożenia związane z właściwościami fizycznymi materiału:
 - ciężar, ostre krawędzie, śliskie powierzchnie itp.;
- zagrożenie porażeniem prądem elektrycznym:

- nieodpowiednia lub uszkodzona instalacja elektryczna, brak pomiarów ochrony przeciwporażeniowej
- zagrożenie pożarem lub/i wybuchem
- ⤴ nieprzestrzeganie przepisów przeciwpożarowych w zakresie użytkowania i magazynowania materiałów łatwopalnych

Czynniki szkodliwe i uciążliwe

Czynniki fizyczne:

- ⤴ pyły,
- ⤴ nieprawidłowe oświetlenie,
- ⤴ hałas ponad 85 dB (A).

Czynniki chemiczne:

- ⤴ substancje żrące, drażniące, uczulające

Czynniki biologiczne: mikroorganizmy chorobotwórcze , grzyby , bakterie , wirusy.

Czynniki psychofizyczne:

- ⤴ obciążenie fizyczne (statyczne i dynamiczne)

Stanowisko	Sprzątaczką		Optymalna kategoria ryzyka zawodowego określona przez twórców metody		Średnia
Opis stanowiska (krótki opis technologii lub rodzaju produkcji, elementy wyposażenia, materiały, strefy zagrożenia, podstawowe czynności, sposób i czas ich wykonania)	Dla sprzątaczką stanowiskiem pracy jest miejsce , w którym odbywa się: sprzątanie pomieszczeń biurowych, sprzątanie pomieszczeń higieniczno- sanitarnych, sprzątanie klatek schodowych, itp. Do sprzątania używa się narzędzi ręcznych i mechanicznych oraz materiałów pomocniczych jak płyny do mycia, środki dezynfekujące itp. Przy wynoszeniu odpadów stałych należy zwrócić uwagę na ich segregację. Realizację zadań należy prowadzić z zachowaniem szczególnych zasad higieny w tym osobistej.				
Miejsce usytuowania stanowiska pracy	Starostwo Powiatowe Racibórz pl. Okrzei 4 i 4a		Liczba stanowisk	5	
Wymagania ogólne			Data		
			Tak/nie	Tak/nie	Tak/nie
Szkolenia w zakresie bhp	Instruktaż ogólny	Przed dopuszczeniem do pracy			
	Instruktaż stanowiskowy	Przed dopuszczeniem do pracy – minimum 8 godzin			
	Szkolenie okresowe	Raz na trzy lata			
Profilaktyczne badania lekarskie	Wstępne	Przed dopuszczeniem do pracy			
	Okresowe	Przed dopuszczeniem do pracy			
Pomieszczenie pracy	Wysokość	Minimum 2,5 m.			
	Podłoga	Równa, nie śliska, niepyłająca i bez progów między pomieszczeniami			
Wymagania ogólne			Data		
			Tak/nie	Tak/nie	Tak/nie

Pomieszczenie pracy i stanowisko	Oświetlenie naturalne	Górne przy pomocy świetlików i boczne 1 m ² okna na 8 m ² podłogi			
	Oświetlenie sztuczne	W zależności od rodzaju stanowiska pracy, i tak: - schody, korytarze - 50 lx - pomieszczenia sanitarne – 100 lx - pomieszczenia biurowe (w całym pomieszczeniu) – 500 lx - prace mało dokładne 200 lx - prace dokładne 750 lx - prace średnio dokładne 300 lx			
	Wentylacja naturalna	Minimum 0,5 wymiany			
	Wentylacja mechaniczna	Ogólna, w zależności od potrzeb			
	Temperatura	W zależności od stanowiska, nie mniej niż 18°C			
	Kubatura	Minimum 13 m ³ wolnej objętości pomieszczenia nie zajętej przez urządzenia na 1 pracownika			
	Powierzchnia	Minimum 2 m ² wolnej powierzchni podłogi nie zajętej przez urządzenia na 1 pracownika			
	Szerokość przejść między stanowiskami	Minimum 0,75 m dla 1 pracownika; minimum 1 m dla ruchu dwukierunkowego			
Uprawnienia	Drogi transportowe	Dostosowanie do szerokości środka transportu - nie mniej niż 1,2 m			
	Pomiary czynników szkodliwych	Brak przekroczenia NDS i NDN na stanowisku pracy			
Organizacja pracy	Wymagany wiek	Minimum 18 lat			
	Dodatkowe uprawnienia	Nie wymagane			
	Instrukcja stanowiskowa	Obejmująca wykonywanie prac w zagrożeniach, udzielania pierwszej pomocy ,itp.			
	Dopuszczalne obciążenie podłóg, stropów i urządzeń do składania	Nie wymagane			
	Oznakowanie stref niebezpiecznych	Nie ma potrzeby			

Sprzątaczką

Do podstawowych czynności związanych z realizacją zadań zawodowych należy utrzymanie porządku w pomieszczeniach Starostwa poprzez ścieranie kurzy na mokro i sucho ze wszystkich sprzętów znajdujących się w pomieszczeniach biurowych oraz z przedmiotów stojących na nich. Odkurzenie mechaniczne wykładzin podłogowych i mycie posadzek i paneli w miejscach zaplamionych odplamianie, usuwanie odpadów stałych. Mycie z użyciem środków dezynfekujących pomieszczeń WC z armaturą, czyszczenie okiem przy zgodnym z zasadami BHP zabezpieczeniu osobistym związanym z pracami na wysokości i w kontakcie ze środkami chemicznymi.

Karta analizy ryzyka zawodowego sprzątaczką

Możliwe, Niebezpieczne Wydarzenia, Zagrożenie	Przyczyny zagrożenia	Możliwe skutki zagrożenia	Skutek	Prawdopodobieństwo	Ryzyko	Sposoby zmniejszania ryzyka	Ryzyko po redukcji
Potknięcie i upadek na tym samym poziomie	Śliskie nierówne powierzchnie zastawione przejścia	Złamania kończyn, zwichnięcia, potłuczenia, siniaki	S	M	S	Utrzymanie porządku, odpowiednie obuwie, wzmożona uwaga	A
Upadek na niższy poziom	Schodzenie po schodach, stosowanie drabiny w trakcie mycia okien	Złamania, stłuczenia, zwichnięcia,	S	S	S	Środki ochrony indywidualnej, dobry stan techniczny drabiny, badania lekarskie, wzmożona uwaga	A
Uderzenie o nieruchome przedmioty	Ograniczona przestrzeń pracy, zagęszczenie mebli i sprzętu	Potłuczenia, guzy, siniaki	M	M	M	Właściwa organizacja przestrzeni, odpowiednia szerokość przejść, ład i porządek na stanowisku pracy, wzmożona uwaga	A
Skaleczenia	Ostre nierówne powierzchnie, ostre krawędzie, odpadki szklane lub metalowe itp.	Rany rąk	M	M	M	Środki ochrony indywidualnej, wzmożona uwaga	A
Uderzenie ,przygniecenie przez spadające przedmioty	Brak porządku w pomieszczeniach, nieprawidłowo ułożone przedmioty na półkach i szafach	Guzy, potłuczenia, siniaki	M	M	M	Utrzymanie porządku przez pracowników, wzmożona uwaga	A

Porażenie prądem	Uszkodzone gniazda wtykowe, niesprawny sprzęt elektryczny zasilany energią elektryczną , odkurzacz	Porażenie prądem elektrycznym	D	M	S	Dobry stan techniczny instalacji i sprzętu, pomiary, wzmożona uwaga	A
Przeciążenie układu ruchu (mięśniowo – kostnego)	Usuwanie worków ze śmieciami, dźwiganie wiadra z wodą, mycie okien, sprzątanie pomieszczeń pracy	Choroby układu mięśniowo-szkieletowego	S	S	S	Szkolenia, odpowiedni sprzęt, dobra organizacja pracy, przerwy w pracy,	A
Pożar	Zaproszenie ognia, materiały palne	Śmierć, poparzenie	D	M	S	Dobry stan techniczny instalacji elektrycznej, szkolenia, wzmożona uwaga	A
Kontakt z wodą	Mylenie podłóg, schodów, pomieszczeń biurowych higieniczno-socjalnych	Choroby skóry, wysypka	M	M	M	Środki ochrony indywidualnej, rękawice gumowe	A
Kontakt z substancjami chemicznymi	Środki do dezynfekcji i mycia	Choroby skóry, alergia	S	M	S	Przestrzeganie instrukcji, środki ochrony indywidualnej, badania lekarskie Znajomość kart charakterystyk preparatów szkodliwych	A
Kontakt z wirusami i bakteriami	Utrzymanie, pomieszczeń biurowych toalet i innych pomieszczeń zbiorowego użytku w odpowiedniej czystości, usuwanie odpadów stałych (worki jednorazowe)	Choroby skóry, przewodu pokarmowego	S	M	S	Środki ochrony indywidualnej, przestrzeganie reżimu sanitarnego, higiena rąk	A
Alergia	Kurz , roztocza,	Astma, wysypka, podrażnienia skóry i błon śluzowych	S	S	S	Środki ochrony indywidualnej, badania lekarskie	A
Oparzenia,	Niesprawny sprzęt do przygotowywania gorących napoi, gorąca woda, brak stosowania ochron indywidualnych przy użyciu środków dezynfekujących.	Oparzenia , podrażnienia, zaczerwienienia skóry	S	S	S	Stosowanie sprawnych urządzeń do przygotowywania napoju, stosowanie środków ochrony indywidualnej przy wykonywaniu	A

						czynności ze środkami szkodliwymi wzmożona uwaga podczas wykonywania czynności, Znajomość kart charakterystyki preparatów szkodliwych	
Zatrucia środkami czyszczącymi	Używanie środków uwalniających opary w zamkniętych pomieszczeniach, niestosowanie środków zgodnie z przeznaczeniem, brak właściwej higieny rąk	Utrata świadomości, problemy gastrologiczne , zawroty głowy, duszności.	S	S	S	Stosowanie ochron indywidualnych, przestrzeganie reżimu sanitarnego, używanie środków zgodnie z przeznaczeniem, w otwartym pomieszczeniu. Przechowywanie środków w oryginalnych opakowaniach. Znajomość kart charakterystyk preparatów szkodliwych	A

CZYNNIKI BIOLOGICZNE

IDENTYFIKACJA I OCENA ZAGROŻEŃ:

Zagrożenie	Źródło zakażenia, Droga zakażenia	Możliwe skutki zagrożenia	Skutek	Prawdopodobieństwo	Ryzyko	Środki ochrony przed zagrożeniem	Ryzyko po redukcji
Wirusy Coxsackie (AiB) (Picomaviridae) grupa 2 brak szczepień	Ludzie , Powietrzno kropelkowa, bezpośrednia	Zapalenie układu oddechowego, angina, zapalenie opon mózgowych ,mięśnia sercowego.	D	M	S	Środki ochrony indywidualnej, dezynfekcja, przestrzeganie zasad higieny	A
Wirus ECHO (Picomaviridae) gr. 2 brak szczepień	Ludzie , Powietrzno kropelkowa, bezpośrednia	Zapalenie układu oddechowego, angina, zapalenie opon mózgowych, mięśnia sercowego, wątroby i jelit, skóry biegunki	D	M	S	Środki ochrony indywidualnej, dezynfekcja, przestrzeganie zasad higieny	A
Wirusowe zapalenie wątroby typu A gr.2	Gleba, Ludzie, pokarmowa, bezpośrednia,	Zapalenie wątroby, jelit.	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny, szczepienia ochronne.	A
Clostridium tetani, laseczka tężca gr.2	Gleba, toksyny, Bezpośrednia.	Tężec	D	M	S	Szybkie opatrywanie ran, środki ochrony indywidualnej, szczepienia ochronne.	A
Enterobacter spp. gr.2	Gleba, kał zwierząt, woda, Bezpośrednia, powietrzno- kropelkowa, powietrzno- pyłowa.	Zapalenie żołądka, dróg moczowych, jelit, płuc.	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny, środki ochrony indywidualnej.	A
Escherchia coli, pałeczki okrężnicy gr.2	Gleba, woda, kał zwierząt i ludzi. Pokarmowa, bezpośrednia, powietrzno- kropelkowa.	Zapalenie jelit, biegunki.	S	M	S	Środki ochrony indywidualnej, przestrzeganie zasad higieny.	A
Leptospiry interrogans gr.2	Gleba, psy, gryznie, woda. Bezpośrednia przez	Gorączka błotna i inne.	S	S	S	Dezynfekcja, przestrzeganie zasad higieny osobistej, środki	A

	skórę i błony śluzowe.					ochrony indywidualnej.	
Legionella spp. gr.2 brak szczepień	Woda, ścieki zwłaszcza w temperaturze 20-45 st.°C, ścieki., Bezpośrednia przez skórę i błony śluzowe	Zapalenie płuc (legionelloza), gorączka grypopodobna	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny, środki ochrony indywidualnej, stosowanie wody w podwyższonej temperaturze.	A
Providencia spp. gr.2 brak szczepień	Gleba, kał zwierząt. Bezpośrednia, pokarmowa, powietrzno-kropelkowa.	Zakażenie przewodu pokarmowego, dróg moczowych, skóry.	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny, dezynfekcja, środki ochrony indywidualnej.	A
Salmonella choleraesuis i inne odmiany) gr.2 brak szczepień	Woda, gleba, ścieki. pokarmowo-wodna, Powietrzno-kropelkowa	Salmonelloza (zapalenie żołądka i jelit zatrucia pokarmowe)	S	S	S	Środki ochrony indywidualnej, przestrzeganie zasad higieny.	A
Candida albicans/białak biały gr.2 brak szczepień	Ludzie i zwierzęta Bezpośrednia	Grzybica skóry paznokci, jamy ustnej, reakcja alergiczna	S	S	S	Środki ochrony indywidualnej, stosowanie mydeł z dodatkiem środków przeciwgrzybiczych.	A

Etap 4 Opracowanie planu działań korygujących i/lub zapobiegawczych

Ogólne warunki bezpieczeństwa przy sprzątaniu:

- stosować tylko właściwe środki do mycia, czyszczenia lub odkażania,
- odpady segregować i wnosić tylko w wyznaczone miejsca,
- używać tylko sprawnych narzędzi stosownie do wykonywanych prac,
- nie używać środków czyszczących, myjących niewiadomego pochodzenia,
- stosować się do zaleceń producenta środków myjących i czyszczących,
- stosować zalecany sprzęt ochrony osobistej,
- po zakończeniu sprzątania pochować narzędzia i sprzęt pomocniczy w wyznaczone miejsce,
- wszystkie narzędzia i materiały pomocnicze powinny mieć swoje stałe miejsce (wieszaki, półki, szuflady lub wiszące szafki) przechowywania,
- w trakcie pracy należy używać tylko tych narzędzi i materiałów pomocniczych, które są potrzebne pracownikowi do wykonywania danej pracy,
- nie wolno układać jednych narzędzi na drugie,
- po zakończonej pracy narzędzia i materiały pomocnicze powinny być odłożone na stałe miejsca i zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych (dotyczy to szczególnie narzędzi o napędzie elektrycznym, materiałów żrących itp.).

Bezpieczne metody pracy przy użyciu narzędzi o napędzie elektrycznym

- zapoznać się z fabryczną instrukcją obsługi o napędzie elektrycznym,
- przestrzegać podstawowych zasad ochrony przeciwporażeniowej,
- prace związane z podłączeniem, badaniem, konserwacją i naprawą urządzeń elektrycznych mogą być wykonywane tylko przez osoby uprawnione (uprawnienia SEP),
- nie udostępniać odbiorników elektrycznych osobom nieznającym zasad ich użytkowania i instrukcji obsługi,
- w miejscach krańcowego zagrożenia dopuszczenie do pracy powinno się odbywać przy udziale elektryka, który sprawdzi skuteczność ochrony przeciwporażeniowej,
- każdorazowo przed przystąpieniem do pracy należy sprawdzić optycznie stan obudowy izolacyjnej urządzeń, przewodów i wtyczek; w razie uszkodzenia oddać do naprawy,
- po zakończeniu prac wyłączyć odbiorniki elektryczne i zgodnie z instrukcją zabezpieczyć je przed ponownym włączeniem przez osoby nieupoważnione.

Zabrania się kategorycznie:

- wykonywania jakichkolwiek prac konserwacyjno-remontowych maszyn, urządzeń i odbiorników elektrycznych,
- podłączenia odbiorników do sieci w inny sposób niż za pomocą wtyczek stanowiących fabryczne wyposażenie odbiorników,
- wykonywania przedłużeń inaczej niż za pomocą fabrycznie wykonanych przedłużaczy,
- naprawy i wymiany wkładek bezpiecznikowych,
- wymiany elementów instalacji oświetleniowej (żarówek, świetlówek itp.),
- postępowania w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami, szczegółowymi instrukcjami i poleceniami nadzoru podczas użytkowania energii elektrycznej.

Zasady bezpiecznego wykonywania prac na wysokości

Praca na wysokości dla stałych stanowisk pracy to praca wykonywana na poziomach wzniesionych ponad 1 m nad terenem otwartym lub podłogą w pomieszczeniu zamkniętym.

Przy wykonywaniu tych robót stanowiska pracy oraz przejścia należy zabezpieczyć barierą składającą się z deski krawężnikowej o wysokości 0,15 m i poręczy ochronnej umieszczonej na wysokości 1,1 m. Wolną przestrzeń pomiędzy deską krawężnikową a poręczą należy wypełnić częściowo lub całkowicie w sposób zabezpieczający pracowników przed upadkiem z wysokości.

Praca na wysokości dla tymczasowych stanowisk pracy (np. mycie okien) to praca wykonywana na poziomach wzniesionych ponad 1 m nad terenem otwartym lub podłogą w pomieszczeniu zamkniętym. Przy wykonywaniu tych robót można stosować podesty przenośne, drabiny lub inne urządzenia pod warunkiem pełnego zabezpieczenia pracownika przed upadkiem z wysokości (atestowane szelki bezpieczeństwa z linką mocowaną do stałych elementów konstrukcji – haków o odpowiedniej wytrzymałości , poręcze itp.).

ZABRANIA SIĘ:

- używania biurek, krzeseł, stołów itp. przedmiotów do pracy na wysokości,
- stosowania niesprawnego sprzętu ochrony osobistej,
- stosowania niebezpiecznych metod pracy stwarzających zagrożenie dla pracownika i współpracowników,
- palenia tytoniu lub używania otwartego ognia szczególnie w pomieszczeniach, w których obowiązuje zakaz palenia,
- używania niewłaściwych, uszkodzonych lub niesprawnych narzędzi.

Wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy dla drabin przenośnych

Przy stosowaniu drabin przenośnych niedopuszczalne jest w szczególności:

- stosowanie drabin uszkodzonych,
- stosowanie drabiny jako drogi stałego transportu, a także do przenoszenia ciężarów o masie powyżej 10 kg,
- używanie drabiny niezgodnie z przeznaczeniem,
- używanie drabiny rozstawnej jako przystawnej,
- ustawianie drabiny na niestabilnym podłożu,
- opieranie drabiny przystawnej o śliskie płaszczyzny, o obiekty lekkie lub wywrotne albo o stosy materiałów nie zapewniające stabilności drabiny,
- stawianie drabiny przed zamkniętymi drzwiami, jeżeli nie są one zamknięte na klucz od strony ustawianej drabiny,
- ustawianie drabin w bezpośrednim sąsiedztwie maszyn i innych urządzeń - w sposób stwarzający zagrożenie dla pracowników używających drabiny,
- wchodzenie i schodzenie z drabiny plecami do niej,
- przenoszenie drabiny o długości powyżej 4 m przez jedną osobę.

Ogólne warunki bezpieczeństwa przy myciu okien

- stosować odpowiedni sprzęt (drabiny, podesty schodki itp.) dostosowany do wysokości i wymiaru okna,
- stosować bezpieczne metody pracy, wynikające ze stosowanej technologii,
- w wypadku nie korzystania z drabin lub innych pomocy przez dłuższy okres przed ponownym użyciem poddać je dokładnym oględzinom i sprawdzeniu ich stanu technicznego,
- używać właściwych płynów do mycia szyb i stolarki okiennej posiadających atest higieniczny (zapoznać się z karta charakterystyki preparatu),
- stosować sprzęt ochrony osobistej (atestowane szelki bezpieczeństwa z linką mocowaną do haków o odpowiedniej wytrzymałości) przy wykonywaniu pracy na wysokości.

Etap 6. Plan działań korygujących i/lub zapobiegawczych ocena ryzyka

Lp	Opis przedsięwzięcia (zadania)	Realizacja zadania			Przewidywane wyniki	
		Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Przewidywana kwota (zł)	Określenie rodzaju zagrożeń lub uciążliwości mogących ulec likwidacji	Liczba osób, którym zostaną poprawione warunki pracy

Starostwo Powiatowe w Raciborzu

OCENA RYZYKA ZAWODOWEGO NA STANOWISKU PRACY

ROBOTNIK GOSPODARCZY

Opracował:

INSPEKTOR ds. BHP

Iwona Szlachetko

Zatwierdził:

STAROSTA

Adam Hajduk

1. CEL PROCEDURY:

Celem procedury jest określenie ogólnych zasad przy szacowaniu ryzyka zawodowego na stanowisku robotnika gospodarczego.

2. PRZEDMIOT I ZAKRES PROCEDURY.

Przedmiotem procedury jest ocena ryzyka zawodowego przy określonych pracach, stosowanie niezbędnych środków profilaktycznych zmniejszających ryzyko oraz dokumentowanie przeprowadzonej oceny ryzyka.

3. TERMINOLOGIA

Identyfikacja zagrożenia

Proces rozpoznawania tego, czy zagrożenie istnieje oraz określenie jego charakterystyk.

Ocena ryzyka

Proces analizowania ryzyka i wyznaczania dopuszczalności ryzyka.

Ryzyko

Kombinacja częstości lub prawdopodobieństwa wystąpienia określonego zdarzenia wywołującego zagrożenie i konsekwencji związanych z tym zagrożeniem.

Ryzyko zawodowe

Prawdopodobieństwo wystąpienia niepożądanych zdarzeń związanych z wykonywaną pracą powodujących straty, w szczególności wystąpienia u pracowników niekorzystnych skutków zdrowotnych w wyniku zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy.

Stanowisko pracy

Przestrzeń pracy, wraz z wyposażeniem w środki i przedmioty pracy, w której pracownik lub zespół pracowników wykonuje pracę.

Zagrożenie

Stan środowiska pracy mogący spowodować wypadek lub chorobę.

Zagrożenie znaczące

Zagrożenie mogące spowodować poważne i nieodwracalne uszkodzenia zdrowia lub śmierć, występujące w szczególności przy wykonywaniu prac szczególnie niebezpiecznych.

4. PODZIAŁ ODPOWIEDZIALNOŚCI I KOMPETENCJE

Lp.	Odpowiedzialny	Zakres
1.	Starosta Raciborski	-przestrzeganie funkcjonowania procedury, -dokumentowanie ryzyka zawodowego, -powołanie zespołu do oceny ryzyka zawodowego. -współdział przy ustalaniu czynników szkodliwych, uciążliwych i niebezpiecznych na stanowisku pracy, -współdział przy ustalaniu konieczności dokonania oceny ryzyka zawodowego na określonych stanowiskach pracy,
2.	Inspektor ds. BHP	-opracowanie i prowadzenie dokumentów i zapisów: a) sprawozdania o warunkach pracy b) protokoły powypadkowe, c) rejestr wypadków,
3.	Inna osoba kierująca pracownikami	-udział w pracach zespołu przy ocenie ryzyka zawodowego.

5. TRYB POSTĘPOWANIA.

- 5.1. W celu identyfikacji zagrożeń zespół pod przewodnictwem Starosta Raciborski, dokonuje przeglądu wszystkich stanowisk pracy i na podstawie doświadczeń zawodowych i analizie rodzaju poszczególnych prac specyfikuje występujące zagrożenia. Przy ocenie ryzyka niezbędne jest przeprowadzanie wywiadu z pracownikami w celu zidentyfikowania zagrożeń, które przez zespół mogą być nie zauważalne.
- 5.2. Ponieważ wykonywane prace przez pracownika gospodarczego mają charakter powtarzalny, dlatego należy przyjąć, że zidentyfikowane zagrożenia występują przy pracach powtarzalnych. Jednak z uwagi na uwarunkowania lokalizacyjnej mogą występować zagrożenia dodatkowe.
- 5.3. Ocena ryzyka zawodowego dokonuje się w następujących grupach
- substancje chemiczne występujące w postaci płynów, pyłów, oparów lub gazów,
 - hałas,
 - prąd elektryczny,
 - czynniki biologiczne,
 - pola elektromagnetyczne,
 - przemieszczające się maszyny oraz transportowane przedmioty,
 - ruchome elementy,
 - ostre występujące oraz chropowate elementy,
 - spadające elementy,
 - płyny pod ciśnieniem,
 - śliskie nierówne powierzchnie,
 - ograniczone przestrzenie /dojścia, przejścia, odstępy/
 - powierzchnie gorące, zimne oraz żrące substancje.

5.4 Oszacowanie stopnia ryzyka należy dokonać na podstawie poniższych ocen:

1. Ciężkość szkód, które mogą spowodować następujące zagrożenia:

Małe - urazy i choroby, które nie powodują długotrwałych dolegliwości i absencji w pracy: są to czasowe pogorszenie zdrowia takie jak niewielkie stłuczenia i zranienia, podrażnienia oczu, objawy niewielkiego zatrucia, bóle głowy itp.

Średnie - urazy i choroby, które powodują niewielkie, ale długotrwałe lub nawracające okresowo dolegliwości i są związane z okresami absencji są to np. zranienia, oparzenia II stopnia na niewielkiej powierzchni ciała, alergia skórna, nieskomplikowane złamania, zespoły przeciążeniowe układu mięśniowo szkieletowego (np. zapalenie ścięgna) itp.

Duże - urazy i choroby, które powodują ciężkie i stałe dolegliwości i/lub śmierć; są to np. oparzenia II stopnia dużej powierzchni ciała, amputacje, skomplikowane złamania z następową dysfunkcją, choroby nowotworowe, toksyczne uszkodzenia narządów wewnętrznych i układu nerwowego w wyniku narażenia na czynniki chemiczne, zespół wibracyjny, zawodowe uszkodzenie słuchu, astma, zaćma itp.

2. Prawdopodobieństwo wystąpienia:

Mało prawdopodobne - zagrożenie które nie powinno wystąpić podczas całego okresu aktywności zawodowej pracownika,

Prawdopodobne - prawdopodobne jest, że zagrożenie może wystąpić nie więcej niż kilkakrotnie podczas aktywności zawodowej pracownika,

Wysoce prawdopodobne - prawdopodobne jest, że zagrożenie występuje wielokrotnie podczas aktywności zawodowej pracownika.

5.5 Stopień ryzyka określamy poprzez wymnożenie ocen dokonanych w sposób następujący.

1. małe zagrożenie x małe prawdopodobieństwo = małe ryzyko wystąpienia
2. małe zagrożenie x średnie prawdopodobieństwo = średnie ryzyko wystąpienia
3. małe zagrożenie x wysokie prawdopodobieństwo = średnie ryzyko wystąpienia
4. średnie zagrożenie x małe prawdopodobieństwo = średnie ryzyko wystąpienia
5. średnie zagrożenie x średnie prawdopodobieństwo = średnie ryzyko wystąpienia
6. średnie zagrożenie x wysokie prawdopodobieństwo = wysokie ryzyko wystąpienia
7. wysokie zagrożenie x małe prawdopodobieństwo = średnie ryzyko wystąpienia
8. wysokie zagrożenie x średnie prawdopodobieństwo = wysokie ryzyko wystąpienia
9. wysokie zagrożenie x wysokie prawdopodobieństwo = wysokie ryzyko wystąpienia

5.6 Szacowanie ryzyka następuje w dwóch grupach:

- ryzyko akceptowane - małe, średnie występuje na stanowiskach, na których narażenie na działanie czynników zidentyfikowanych jako szkodliwe, uciążliwe bądź niebezpieczne jest mniejsze od dopuszczalnego.
- ryzyko nie akceptowane - duże występuje na stanowiskach, na których narażenie na działanie czynników zidentyfikowanych jako szkodliwe, uciążliwe bądź niebezpieczne jest większe od dopuszczalnego.

5.7 Na podstawie przeprowadzanej oceny zespół w składzie: Starosta Raciborski, Inspektor d/s bhp dobiera wyposażenie robocze oraz wyposażenie stanowisk pracy, bądź proponuje inne rozwiązania eliminujące bądź ograniczające ryzyko zawodowe na danym stanowisku pracy.

5.8 O dokonanej ocenie ryzyka zawodowego i podjętych środkach w celu jego uniknięcia lub ograniczenia, Starosta Raciborski informuje podległych mu pracowników.

5.9 Wyniki dokonanej oceny ryzyka oraz środki kontroli przedstawione są w „Karcie oceny ryzyka zawodowego dla poszczególnych stanowisk”.

5.10 Inspektor d/s bhp opracowuje i prowadzi następujące dokumenty i zapisy dla

uwierzytelnienia zagrożeń i oceny ryzyka zawodowego:

- sprawozdanie o warunkach pracy Z-10 (w razie wyst. wymogu)
- protokół powypadkowy
- statystyczna karta wypadków
- rejestr wypadków
- rejestr wyników badań i pomiarów wyników szkodliwych dla zdrowia na stanowisku pracy

6. DOKUMENTACJA I ZAPISY

6.1 Karty oceny ryzyka zawodowego dla poszczególnych robót

6.2. Sprawozdania o warunkach pracy Z-10

6.3. Protokoły powypadkowe

6.4. Statystyczne karty wypadków

6.5. Rejestr wypadków

6.6. Pomiary czynników szkodliwych i uciążliwych oraz rejestr wyników badań

7. ZAŁĄCZNIKI- ETAPY OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO

7.1 Etap 1 – Wymagania ogólne dla pomieszczenia, stanowiska pracy

7.2 Etap 2 – Identyfikacja zagrożeń na stanowiskach pracy

7.3 Etap 3 – Oszacowanie ryzyka zawodowego

7.4 Etap 4 – Plan działań korygujących i zapobiegawczych

7.5 Etap 5 – Zapoznanie pracowników z oceną ryzyka

7.6 Etap 6 – Okresowa weryfikacja oceny ryzyk

Etap I

Wymagania ogólne dla pomieszczenia, stanowiska pracy robotnika gospodarczego

Pomieszczenie pracy

Pomieszczenie, w którym się znajduje stanowisko pracy robotnika gospodarczego, powinno spełniać następujące warunki:

- **wysokość** - minimum 3 m dla pomieszczeń stałej pracy, minimum 2,2 m w wypadku pomieszczeń czasowej pracy;
- **podłoga** - równa, nie śliska, nie pyłaca i bez progów pomiędzy pomieszczeniami;
- **rozmieszczenie** urządzeń, szaf takie, aby przejścia między nimi wynosiły:
 - 75 cm - w wypadku jednego pracownika (w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się 50 cm),
 - 100 cm - w przypadku konieczności jednoczesnego poruszania się osób w przeciwnych kierunkach;
- **oświetlenie** - naturalne, dzienne, najlepiej górne; w wypadku oświetlenia bocznego (okna) powinien być zachowany stosunek wielkości powierzchni okien w świetle ościeżnic do powierzchni podłogi jak 1:8 (to znaczy 1 m² okna na 8 m² podłogi),
 - oświetlenie sztuczne (elektryczne) - w zależności od rodzaju pracy, i tak prace przy sprzątaniu:
 - stref komunikacyjnych (schodów, korytarzy itd.) - minimum **100 lx** (luksów),
 - pomieszczeń sanitarnych (umywalni, toalet, ustępów, łaźni itd.) - minimum **100 lx**,
 - magazynów towarów różnych - minimum **50 lx**,
 - kuchni i pomieszczeń pomocniczych - minimum **100 lx**,
 - jadalni, świetlic - minimum **200 lx**,
 - pomieszczeń biurowych — minimum **500 lx**;
- **wentylacja** - naturalna lub mechaniczna albo łącznic w zależności od potrzeb; w wypadku emisji do pomieszczenia dużej ilości pyłów, gazów itp. należy stosować wentylację miejscową- odciągi;

- **temperatura** - w zależności od rodzaju prac (ciężkości); pomieszczenie pracy, w którym się znajduje stanowisko pracy dozorczy, powinno mieć temperaturę w granicach 15-18° Celsjusza - jednak nie mniej niż 14°Celsjusza.

Stanowisko pracy

Stanowisko pracy to przestrzeń pracy wraz z wyposażeniem w środki i przedmioty pracy, w której pracownik lub zespół pracowników wykonuje pracę.

Racjonalna organizacja stanowiska roboczego powinna zapewnić bezpieczne i łatwe wykonywanie pracy w wyniku stosowania odpowiedniej ochrony przed czynnikami niebezpiecznymi (urazowymi), szkodliwymi i uciążliwymi (hałas, wibracja, zapylenie, oświetlenie, mikroklimat, duże i zbędne obciążenie pracownika).

Dla robotnika gospodarczego stanowiskiem pracy może być miejsce, w którym się odbywa:

- porządkowanie i odśnieżanie placów, parkingów i chodników przed budynkami,
- dokonywanie drobnych napraw i wyposażenia pomieszczeń pracy Starostwa Powiatowego,
- pielęgnowanie terenów zieleni bezpośrednio przyległych lub znajdujących się na terenie posesji Starostwa Powiatowego ,
- pomoc przy załadunku i wyładunku materiałów biurowych, itp.

Narzędzia i materiały pomocnicze

Do sprzątania używa się narzędzi ręcznych takich jak: miotły, łopaty, grabie, itp., oraz mechanicznych narzędzi do konserwacji terenów zielonych kosiarki spalinowej, kosy spalinowej itp. Ponadto przy drobnych naprawach ręcznych narzędzi elektrycznych oraz innych jak młotek, obcęgi, śrubokręty itp. Przy pracach na wysokości drabiny używane w czasie tych prac powinny posiadać certyfikat na znak bezpieczeństwa.

Do przechowywania narzędzi i materiałów pomocniczych powinno być wydzielone miejsce zamknięte przed dostępem osób postronnych.

Część prac może być wykonywana na wysokości

Przygotowanie zawodowe robotnika gospodarczego

Pracownik powinien posiadać:

- ukończone 18 lat,
- instruktaż ogólny z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy,
- instruktaż stanowiskowy z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy,

- wstępne badanie lekarskie,
- okresowe badanie lekarskie.

Organizacja pracy robotnika gospodarczego

Na stanowisku pracy powinny znajdować się instrukcje dotyczące:

- zasad i sposobów bezpiecznego wykonywania pracy,
- stosowanych w zakładzie procesów technologicznych oraz wykonywania prac związanych z zagrożeniami wypadkowymi lub zagrożeniami zdrowia pracowników,
- obsługi maszyn innych urządzeń technicznych,
- postępowania z materiałami szkodliwymi dla zdrowia i niebezpiecznymi,
- udzielania pierwszej pomocy,
- zasad postępowania w razie powstania nieprzewidzianych sytuacji powodujących poważne zagrożenia dla pracowników.

Instrukcje powinny określać:

- czynności do wykonania przed rozpoczęciem danej pracy;
- zasady i sposoby bezpiecznego wykonywania danej pracy;
- czynności do wykonania po jej zakończeniu;
- zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia pracowników.

Etap 2 Identyfikacja zagrożeń na stanowisku pracy robotnika gospodarczego

Do najważniejszych zagrożeń zawodowych na danym stanowisku należą:

- ⚠ wypadki,
- ⚠ choroby zawodowe,
- ⚠ awarie

Czynniki niebezpieczne

- zagrożenia elementami ostrymi i wystającymi:
 - ostre elementy narzędzi do sprzątania,
 - zły stan techniczny narzędzi ręcznych
 - ostre krawędzie narzędzi,
- zagrożenia związane z przemieszczaniem się sprzętu i ludzi:
 - praca na wysokości przy użyciu drabin i pomostów,

- zagrożenia związane z właściwościami fizycznymi materiału:
- ciężar, ostre krawędzie, śliskie powierzchnie itp.;
- zagrożenie porażeniem prądem elektrycznym:
- nieodpowiednia lub uszkodzona instalacja elektryczna,
- zagrożenie pożarem lub/i wybuchem
- ⌘ nieprzestrzeganie przepisów przeciwpożarowych w zakresie użytkowania i magazynowania materiałów łatwopalnych

Czynniki szkodliwe i uciążliwe

Czynniki fizyczne:

- ⌘ pyły,
- ⌘ hałas ponad 85 dB (A).

Czynniki chemiczne:

- ⌘ substancje żrące,
- ⌘ substancje drażniące,
- ⌘ substancje uczulające.

Czynniki biologiczne (grzyby, bakterie, wirusy)

Czynniki psychofizyczne:

- ⌘ obciążenie fizyczne (statyczne i dynamiczne)

Etap 3 Szacowanie ryzyka

Stanowisko	Robotnika gospodarczego		Optymalna kategoria ryzyka zawodowego określona przez twórców metody	Średnia
Opis stanowiska (krótki opis technologii lub rodzaju produkcji, elementy wyposażenia, materiały, strefy zagrożenia, podstawowe czynności, sposób i czas ich wykonania)	Do obowiązków robotnika gospodarczego należy dokonywanie drobnych napraw w zakresie stolarskim , ślusarskim sprzętu biurowego, drobne naprawy hydrauliczne, elektryczne i roboty konserwacyjno – naprawcze. Utrzymanie czystości i konserwacja terenów zielonych bezpośrednio przyległych do posesji Starostwa Powiatowego. Odśnieżanie, usuwanie lodu (skuwanie), posypywanie nawierzchni piaskiem , grabienie i zbieranie liści itp. Do sprzątania używa się różnorodnych narzędzi ręcznych (miotły, łopaty, grabie, szpachle, narzędzia do rozbijania lodu oraz usuwania śniegu),do konserwacji zieleni kosiarki spalinowej, nożyc spalinowych, elektrycznych itp.			
Miejsce usytuowania stanowiska pracy	Starostwo Powiatowe w Raciborzu pl . Okrzei 4;4a		Liczba stanowisk	2
Wymagania ogólne			Data	
			Tak/nie	Tak/nie
Szkolenia w zakresie bhp	Instruktaż ogólny	Przed dopuszczeniem do pracy		
	Instruktaż stanowiskowy	Przed dopuszczeniem do pracy – minimum 8 godzin		
	Szkolenie okresowe	Raz na trzy lata		
Profilaktyczne badania lekarskie	Wstępne	Przed dopuszczeniem do pracy		
	Okresowe	Przed dopuszczeniem do pracy		
Pomieszczenie pracy	Wysokość	Minimum 2,5 m.		
	Podłoga	Równa, niebliska, niepaląca i bez progów między pomieszczeniami		
Wymagania ogólne			Data	
			Tak/nie	Tak/nie

Pomieszczenie pracy i stanowisko	Oświetlenie naturalne	Górne przy pomocy świetlików i boczne 1 m ² okna na 8 m ² podłogi			
	Oświetlenie sztuczne	W zależności od rodzaju stanowiska pracy, i tak: - schody, korytarze - 50 lx - pomieszczenia sanitarne – 100 lx - pomieszczenia biurowe (w całym pomieszczeniu) – 500 lx - prace mało dokładne 200 lx - prace dokładne 750 lx - prace średnio dokładne 300 lx			
	Wentylacja naturalna	Minimum 0,5 wymiany			
	Wentylacja mechaniczna	Ogólna, w zależności od potrzeb			
	Temperatura	W zależności od stanowiska, nie mniej niż 18°C			
	Kubatura	Minimum 13 m ³ wolnej objętości pomieszczenia nie zajętej przez urządzenia na 1 pracownika			
	Powierzchnia	Minimum 2 m ² wolnej powierzchni podłogi nie zajętej przez urządzenia na 1 pracownika			
	Szerokość przejść między stanowiskami	Minimum 0,75 m dla 1 pracownika; minimum 1 m dla ruchu dwukierunkowego			
Uprawnienia	Drogi transportowe	Dostosowanie do szerokości środka transportu - nie mniej niż 1,2 m			
	Pomiary czynników szkodliwych	Brak przekroczenia NDS i NDN na stanowisku pracy			
Organizacja pracy	Wymagany wiek	Minimum 18 lat			
	Dodatkowe uprawnienia	ew. kurs ślusarski, hydraulika itp.			
Organizacja pracy	Instrukcja stanowiskowa	Obejmująca wykonywanie prac w zagrożeniach, udzielania pierwszej pomocy ,itp.			
	Dopuszczalne obciążenie podłóg, stropów i urządzeń do składania	Nie wymagane			
	Oznakowanie stref niebezpiecznych	Nie ma potrzeby			

Robotnik gospodarczy

Do obowiązków robotnika gospodarczego należy m.in. :

1. Dokonywanie drobnych napraw sprzętów i wyposażenia oraz instalacji wewnętrznych.
2. Codzienne utrzymywanie porządku na posesji wokół budynku.
3. Wydawanie i odbiór kluczy do pomieszczeń Starostwa Powiatowego.
4. Codzienny przegląd zabezpieczeń elektroniczno-technicznych gmachu.
5. Pomoc przy załadunku i wyładunku materiałów biurowych.
6. Uczestniczenie we flagowaniu budynków Starostwa Powiatowego.

Karta analizy ryzyka zawodowego przy wykonywaniu czynności robotnika gospodarczego

Możliwe, Niebezpieczne Wydarzenia, Zagrożenie	Przyczyny zagrożenia	Możliwe skutki zagrożenia	Skutek	Prawdopodobieństwo	Ryzyko	Sposoby zmniejszania ryzyka	Ryzyko po redukcji
Potknięcie i upadek na tym samym poziomie w czasie obchodu na zewnątrz budynku	Śliskie nierówne powierzchnie ulic i chodników	Złamania kończyn, zwichnięcia, potłuczenia, siniaki	S	M	S	Odpowiednie obuwie, wzmożona uwaga	A
Upadek na niższy poziom	Schodzenie po schodach, stosowanie drabiny w trakcie wykonywania prac na wysokości	Złamania, stłuczenia, zwichnięcia,	S	M	S	Środki ochrony indywidualnej, dobry stan techniczny drabiny, wzmożona uwaga	A
Uderzenie o nieruchome przedmioty	Ograniczona przestrzeń pracy, bałagan w pomieszczeniach, zagęszczenie mebli	Potłuczenia, guzy, siniaki	M	M	M	Właściwa organizacja przestrzeni, odpowiednia szerokość przejść, ład i porządek na stanowisku pracy, wzmożona uwaga	A
Wydawanie i przyjmowanie kluczy do	Uderzenie o przedmioty	Potłuczenia, siniaki	M	M	M	Wzmożona uwaga	A

pomieszczeń biurowych							
Udzielanie informacji petentom przed i po godzinach pracy Starostwa	Agresja ludzi	Stres, potłuczenia	M	S	M	Szkolenie pracownika, wzmożona uwaga	A
Skaleczenia	Ostre nierówne powierzchnie, odpadki szklane lub metalowe itp.	Rany rąk	M	M	M	Środki ochrony indywidualnej, wzmożona uwaga	A
Napad	Agresywna młodzież, nietrzeźwi itp.	Stres, potłuczenia	M	M	M	Obiekt chroniony przez profesjonalną służbę ochrony	A
Agresja ludzi	Nietrzeźwi przechodnie, agresywni petenci szczególnie po godzinach pracy Starostwa , agresywna młodzież	Stres, potłuczenia	M	M	M	Szkolenia, wzmożona uwaga	A
Agresja zwierząt	Psy, koty	Rany , pogryzienia, zadrapania, wścieklizna	S	M	S	Szkolenia, wzmożona uwaga, środki odstraszające	A
Przeciążenie układu ruchu (mięśniowo – kostnego)	Odśnieżanie, wymuszona pozycja ciała,	Urazy układu mięśniowo - szkieletowego	S	S	S	Odpowiedni sprzęt, dobra organizacja pracy, przerwy w pracy, szkolenia	A
Zapylenie	Pył i kurz z ulicy , chodników	Podrażnienia dróg oddechowych, alergia	S	S	S	Przestrzeganie instrukcji, środki ochrony indywidualnej	A
Wypadek komunikacyjny, potrącenie przez ruchome obiekty	Pojazdy samochodowe, rowery, motocykle	Śmierć, kalectwo, potłuczenia	D	M	S	Wzmożona uwaga, stosowanie odbłaskowych kamizelek	A
Zmienne warunki atmosferyczne	Praca na wolnym powietrzu w różnych porach roku na zewnątrz i wewnątrz budynku	Przeziębienie, przegrzanie	M	S	S	Odpowiednia odzież, napoje profilaktyczne	A

Kontakt z substancjami chemicznymi	Środki do dezynfekcji, mycia odkażania oraz niszczenia chwastów	Choroby skóry, podrażnienia alergię, astma	S	S	S	Szkolenia, wzmożona uwaga, stosowanie środków ochrony indywidualnej, ograniczenie ekspozycji	A
Zagrożenia związane z wykonywaniem prac przy pielęgnacji terenów zielonych	Niesprawny sprzęt spalinowy, elektryczny t.j. kosiarka, wykasarka, nożyce itp. Brak dostatecznej koncentracji podczas wykonywania czynności z w/w urządzeniami. Zanieczyszczenia terenu w postaci kamieni, drutów itp. Niestosowanie środków ochrony indywidualnej	Urazy kończyn, urazy oczu, urazy głowy, utrata słuchu.	S	S	S	Stosowanie ochron indywidualnych, wzmożona uwaga, stosowanie sprawnego sprzętu spalinowego i elektrycznego, dokonywanie oględzin terenu , usuwanie zanieczyszczeń terenu t.j. Szkło druty przed wykonaniem czynności pielęgnacji terenu.	A
Zagrożenia związane z używaniem narzędzi akumulatorowych i spalinowych	Stosowanie niesprawnych narzędzi, brak osłon na urządzeniach, brak środków ochrony indywidualnej	Rany, skaleczenia, urazy oczu, uszu	S	S	S	Stosowanie ochron indywidualnych, wzmożona uwaga, stosowanie sprawnego sprzętu spalinowego i akumulatorowego,	

CZYNNIKI BIOLOGICZNE

IDENTYFIKACJA I OCENA ZAGROŻEŃ:

Zagrożenie	Źródło zakażenia, Droga zakażenia	Możliwe skutki zagrożenia	Skutek	Prawdopodobieństwo	Ryzyko	Środki ochrony przed zagrożeniem	Ryzyko po redukcji
Wirusy Coxackie (AiB) (Picomaviridae) grupa 2 brak szczepień	Ludzie , Powietrzno kropelkowa, bezpośrednia	Zapalenie układu oddechowego, angina, zapalenie opon mózgowych ,mięśnia sercowego.	D	M	S	Środki ochrony indywidualnej, dezynfekcja, przestrzeganie zasad higieny	A
Wirus ECHO (Picomaviridae) gr. 2 brak szczepień	Ludzie , Powietrzno kropelkowa, bezpośrednia	Zapalenie układu oddechowego, angina, zapalenie opon mózgowych ,mięśnia sercowego, wątroby i jelit, skóry biegunki	D	M	S	Środki ochrony indywidualnej, dezynfekcja, przestrzeganie zasad higieny	A
Wirusowe zapalenie wątroby typu A gr.2	Gleba, Ludzie, pokarmowa, bezpośrednia,	Zapalenie wątroby, jelit.	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny, szczepienia ochronne.	A
Clostridium tetani, laseczka tężcza gr.2	Gleba, toksyny, Bezpośrednia.	Tężec	D	M	S	Szybkie opatrywanie ran, środki ochrony indywidualnej, szczepienia ochronne.	A
Enterobacter spp. gr.2	Gleba, kał zwierząt, woda, Bezpośrednia, powietrzno-kropelkowa, powietrzno-pyłowa.	Zapalenie żołądka, dróg moczowych, jelit, płuc.	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny, środki ochrony indywidualnej.	A
Escherchia coli, pałeczki okrężnicy gr.2	Gleba, woda, kał zwierząt i ludzi. Pokarmowa, bezpośrednia, powietrzno-kropelkowa.	Zapalenie jelit, biegunki.	S	M	S	Środki ochrony indywidualnej, przestrzeganie zasad higieny.	A

Leptospiry interrogans gr.2	Gleba, psy, gryzonie, woda. Bezpośrednia przez skórę i błony śluzowe.	Gorączka błotna i inne.	S	S	S	Dezynfekcja, przestrzeganie zasad higieny osobistej, środki ochrony indywidualnej.	A
Legionella spp. gr.2 brak szczepień	Woda, ścieki zwłaszcza w temperaturze 20-45 st.°C, ścieki., Bezpośrednia przez skórę i błony śluzowe	Zapalenie płuc(legioneloza), gorączka grypopodobna	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny, środki ochrony indywidualnej, stosowanie wody w podwyższonej temper.	A
Providencia spp. gr.2 brak szczepień	Gleba, kał zwierząt. Bezpośrednia, pokarmowa, powietrzno- kropelkowa.	Zakażenie przewodu pokarmowego, dróg moczowych, skóry.	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny, dezynfekcja, środki ochrony indywidualnej.	A
Salmonella chlerasuis (inne odmiany) gr.2 brak szczepień	Woda, gleba ,ścieki. pokarmowo- wodna, Powietrzno- kropelkowa	Salmoneloza (zapalenie żołądka i jelit zatrucia pokarmowe)	S	S	S	Środki ochrony indywidualnej, przestrzeganie zasad higieny.	A
Candida albicans/bielnik biały gr.2 brak szczepień	Ludzie i zwierzęta Bezpośrednia	Grzybica skóry paznokci, jamy ustnej ,reakcja alergiczna	S	S	S	Środki ochrony indywidualnej, stosowanie mydeł z dodatkiem środków przeciwgrzybiczy- ch.	A

Karta analizy ryzyka robotnika gospodarczego przy wykonywaniu czynności konserwatora - hydraulika

Możliwe, Niebezpieczne Wydarzenia, Zagrożenie	Przyczyny zagrożenia	Możliwe skutki zagrożenia	Skutek	Prawdopodobieństwo	Ryzyko	Sposoby zmniejszania ryzyka	Ryzyko po redukcji
Potknięcie i upadek na tym samym poziomie	Śliskie nierówne powierzchnie zastawione przejścia	Złamania kończyn, zwichnięcia, potłuczenia, siniaki	S	M	S	Utrzymanie porządku, odpowiednie obuwie, wzmożona uwaga	A
Upadek na niższy poziom	Schodzenie po schodach, stosowanie drabiny w trakcie drobnych napraw	Złamania, stłuczenia, zwichnięcia,	S	S	S	Środki ochrony indywidualnej, dobry stan techniczny drabiny, wzmożona uwaga	A
Uderzenie o nieruchome przedmioty	Ograniczona przestrzeń pracy, brak porządku w miejscu pracy oraz terenie przyległym	Potłuczenia, guzy, siniaki	M	M	M	Właściwa organizacja przestrzeni, odpowiednia szerokość przejść, ład i porządek na stanowisku pracy, wzmożona uwaga	A
Urazy ciała spowodowane stosowanymi narzędziami	Zły stan techniczny narzędzi, niewłaściwe metody pracy, brak środków ochrony indywidualnej	Skaleczenia, drobne urazy rąk	M	M	M	Dobry stan techniczny używanych narzędzi, wzmożona uwaga, stosowanie środków ochrony indywidualnej	A
Uderzenie, przygnie-	Brak porządku na stanowisku	Guzy, potłuczenia, siniaki	M	M	M	Utrzymanie porządku ,	A

cenie przez spadające przedmioty	pracy , rozkuwanie ścian, spadające elementy , tynk ,cegły , rury					środki ochrony indywidualnej, wzmożona uwaga	
Porażenie prądem	Uszkodzone gniazda wtykowe, niesprawny sprzęt oraz narzędzia zasilane energią elektryczną	Porażenie prądem elektrycznym	D	M	S	Dobry stan techniczny instalacji , sprzętu, oraz narzędzi , wzmożona uwaga	A
Przeciążenie układu ruchu (mięśniowo – kostnego)	Przenoszenie materiałów i narzędzi na różnych poziomach, praca w pozycji wymuszonej	Choroby układu mięśniowy - szkieletowego	S	S	S	Szkolenia, odpowiedni sprzęt, dobra organizacja pracy, przerwy w pracy,	A
Pożar	Zaproszenie ognia, używanie gazu do lutowania	Śmierć, poparzenie	D	M	S	Przestrzeganie instrukcji, szkolenia, wzmożona uwaga	A
Kontakt z otwartym płomieniem i z gorącymi powierzchniami	Lutowanie rur , płomień palnika gazowego, gorące powierzchnie	Poparzenie termiczne	S	S	S	Szkolenia, środki ochrony indywidualnej, wzmożona uwaga	A
Wypadek komunikacyjny, potrącenie przez ruchome obiekty w trakcie dojścia lub dojazdu do miejsca wykonania zadania	Pojazdy samochodowe, rowery, motocykle	Śmierć, kalectwo, potłuczenia	D	M	S	Przestrzeganie prawa o ruchu drogowym, dobry stan techniczny pojazdu, wzmożona uwaga	A

CZYNNIKI BIOLOGICZNE
IDENTYFIKACJA I OCENA ZAGROŻEŃ:

Zagrożenie	Źródło zakażenia, Droga zakażenia	Możliwe skutki zagrożenia	Skutek	Prawdopodobieństwo	Ryzyko	Środki ochrony przed zagrożeniem	Ryzyko po redukcji
Wirusy Coxackie (AiB) (Picomavirdae) grupa 2 brak szczepień	Ludzie , Powietrzno kropelkowa, bezpośrednia	Zapalenie układu oddechowego, angina, zapalenie opon mózgowych ,mięśnia sercowego.	D	M	S	Środki ochrony indywidualnej, dezynfekcja, przestrzeganie zasad higieny	A
Wirus ECHO (Picomavirdae) gr. 2 brak szczepień	Ludzie , Powietrzno kropelkowa, bezpośrednia	Zapalenie układu oddechowego, angina, zapalenie opon mózgowych, mięśnia sercowego, wątroby i jelit, skóry biegunki	D	M	S	Środki ochrony indywidualnej, dezynfekcja, przestrzeganie zasad higieny	A
Wirusowe zapalenie wątroby typu A gr.2	Gleba, Ludzie, pokarmowa, bezpośrednia,	Zapalenie wątroby, jelit.	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny, szczepienia ochronne.	A
Clostridium tetani, laseczka tężca gr.2	Gleba, toksyny, Bezpośrednia.	Tężec	D	M	S	Szybkie opatrywanie ran, środki ochrony indywidualnej, szczepienia ochronne.	A
Enterobacter spp. gr.2	Gleba, kał zwierząt, woda, Bezpośrednia, powietrzno-kropelkowa, powietrzno-pyłowa.	Zapalenie żołądka, dróg moczowych, jelit, płuc.	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny, środki ochrony indywidualnej.	A
Escherchia coli, pałeczki okrężnicy gr.2	Gleba, woda, kał zwierząt i ludzi. Pokarmowa, bezpośrednia, powietrzno-kropelkowa.	Zapalenie jelit, biegunki.	S	M	S	Środki ochrony indywidualnej, przestrzeganie zasad higieny.	A

Leptospiry interrogans gr.2	Gleba, psy, gryzonie, woda. Bezpośrednia przez skórę i błony śluzowe.	Gorączka błotna i inne.	S	S	S	Dezynfekcja, przestrzeganie zasad higieny osobistej, środki ochrony indywidualnej.	A
Legionella spp. gr.2 brak szczepień	Woda, ścieki zwłaszcza w temperaturze 20-45 st.°C, ścieki., Bezpośrednia przez skórę i błony śluzowe	Zapalenie płuc(legioneloza), gorączka grypopodobna	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny, środki ochrony indywidualnej, stosowanie wody w podwyższonej temper.	A
Providencia spp. gr.2 brak szczepień	Gleba, kał zwierząt. Bezpośrednia, pokarmowa, powietrzno - kropelkowa.	Zakażenie przewodu pokarmowego, dróg moczowych, skóry.	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny, dezynfekcja, środki ochrony indywidualnej.	A
Salmonella chlerasuis (inne odmiany) gr.2 brak szczepień	Woda, gleba, ścieki. pokarmowo- wodna, Powietrzno- kropelkowa	Salmoneloza (zapalenie żołądka i jelit zatrucia pokarmowe)	S	S	S	Środki ochrony indywidualnej, przestrzeganie zasad higieny.	A
Candida albicans/bielinek biały gr.2 brak szczepień	Ludzie i zwierzęta Bezpośrednia	Grzybica skóry paznokci, jamy ustnej ,reakcja alergiczna	S	S	S	Środki ochrony indywidualnej, stosowanie mydeł z dodatkiem środków przeciwgrzybiczych.	A

Karta analizy ryzyka robotnika gospodarczego przy pracy instalatora - montera

Możliwe, Niebezpieczne Wydarzenia, Zagrożenie	Przyczyny zagrożenia	Możliwe skutki zagrożenia	Skutek	Prawdopodobieństwo	Ryzyko	Sposoby zmniejszania ryzyka	Ryzyko po redukcji
Potknięcie i upadek na tym samym poziomie	Śliskie nierówne powierzchnie, zastawione przejścia, brak ładu i porządku w miejscu pracy, niedbale składowane materiały i narzędzia	Urazy kończyn, skręcenia, złamania, zwichnięcia, potłuczenia	S	M	S	Utrzymanie porządku w miejscu pracy, odpowiednie obuwie, wzmożona uwaga	A
Upadek na niższy poziom	Schodzenie po schodach, praca na drabinie	Złamania, potłuczenia, zwichnięcia	S	S	S	Dobry stan techniczny drabin, badania lekarskie wysokościowe, wzmożona uwaga	
Eksploatowanie narzędzi powodujących nadmierny hałas	Używanie narzędzi wyeksploatowanych, brak lub niestosowanie środków ochrony indywidualnej	Zmiany chorobowe narządu słuchu	M	M	M	Używanie narzędzi w dobrym stanie technicznym, ograniczenie ekspozycji, stosowanie ochronników słuchu	A
Uderzenie o nieruchome przedmioty	Ograniczona przestrzeń pracy, brak porządku w miejscu pracy, wąskie przejścia, dojścia	Potłuczenia, guzy, siniaki	M	S	S	Właściwa organizacja przestrzeni, odpowiednia szerokość przejść, ład i porządek w miejscu pracy, wzmożona uwaga	A
Urazy kończyn górnych spowodowane stosowanymi narzędziami	Nieuwaga, zły stan techniczny narzędzi, brak lub	Stłuczenia, drobne rany cięte, skaleczenia	M	M	M	Środki ochrony indywidualnej, dobry stan techniczny narzędzi, wzmożona uwaga	A

	niestosowanie środków ochrony indywidualnej						
Urazy kończyn dolnych przez spadające przedmioty	Obrabiany materiał, narzędzia, nieuwaga, brak porządku w miejscu pracy	Stłuczenia, drobne urazy nóg	M	M	M	WzmóŜona uwaga, utrzymanie porządku, stosowanie obuwia ochronnego	A
PoraŜenie prądem	Uszkodzone urządzenia zasilane energią elektryczną, uszkodzone przewody elektryczne	PoraŜenie prądem elektrycznym, śmierć	D	M	S	Dobry stan techniczny instalacji , sprzętu i narzędzi, pomiary ochrony przeciwporaŜeniowej , wzmóŜona uwaga	A
PrzeciąŜenie układu ruchu (mięśniowo – kostnego)	Wymuszona pozycja ciała, ręczne przenoszenie materiałów oraz narzędzi na róŜnych poziomach, brak środków ochrony indywidualnej	Choroby układu mięśniowo-szkieletowego, urazy kręgosłupa, przepuklina	S	S	S	Szkolenia dot. zasad transportu ręcznego, środki ochrony indywi - dualnej , dobra organizacja pracy, przerwy w pracy, wzmóŜona uwaga	A
PoŜar	Zaproszenie ognia, materiały palne	Śmierć, poparzenie ciała	D	M	S	Przestrzeganie przepisów, zachowanie wymagań instrukcji bezpieczeŃstwa poŜarowego, podręczny sprzęt gaŃniczy , wzmóŜona uwaga	A
Wypadek komunikacyjny, potrącenie przez ruchome obiekty w trakcie dojŃcia lub dojazdu do miejsca wykonania zadania	Pojazdy samochodowe, rowery, motocykle	Śmierć, kalectwo, potłuczenia	D	M	S	Przestrzeganie prawa o ruchu drogowym, dobry stan techniczny pojazdu , wzmóŜona uwaga	A
Odpryski tarczy i metalu podczas cięcia przycinarką	Brak właściwych osłon oraz środków	Urazy oczu	D	M	S	Odpowiednie słony, środki ochrony indywidualnej, wzmóŜona uwaga	A

elektryczną	ochrony indywidualnej						
Zagrożenia związane z wykonywaniem prac spawalniczych	Stosowanie niesprawnego sprzętu, brak ochron indywidualnych, nieuwaga, niedbalstwo przy wykonywaniu czynności, brak ładu i porządku na stanowisku	Poparzenia termiczne ciała, porażenie prądem elektrycznym, urazy oczu	D	M	S	Stosowanie sprawnego sprzętu, ochron indywidualnych, odzieży ochronnej, wzmożona uwaga podczas wykonywania czynności, okresowe dokonywanie legalizacji sprzętu.	A

CZYNNIKI BIOLOGICZNE

IDENTYFIKACJA I OCENA ZAGROZEŃ:

Zagrozenie	Źródło zakażenia, Droga zakażenia	Możliwe skutki zagrożenia	Skutek	Prawdopodobieństwo	Ryzyko	Środki ochrony przed zagrożeniem	Ryzyko po redukcji
Wirusy Coxackie (AiB) (Picomaviridae) grupa 2 brak szczepień	Ludzie , Powietrzno kropelkowa, bezpośrednia	Zapalenie układu oddechowego, angina, zapalenie opon mózgowych ,mięśnia sercowego.	D	M	S	Środki ochrony indywidualnej, dezynfekcja, przestrzeganie zasad higieny	A
Wirus ECHO (Picomaviridae) gr. 2 brak szczepień	Ludzie , Powietrzno kropelkowa, bezpośrednia	Zapalenie układu oddechowego, angina, zapalenie opon mózgowych ,mięśnia sercowego, wątroby i jelit, skóry biegunki	D	M	S	Środki ochrony indywidualnej, dezynfekcja, przestrzeganie zasad higieny	A
Wirusowe zapalenie wątroby typu A gr.2	Gleba, Ludzie, pokarmowa, bezpośrednia,	Zapalenie wątroby, jelit.	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny, szczepienia ochronne.	A
Clostridium tetani, laseczka tężca gr.2	Gleba, toksyny, Bezpośrednia.	Tężec	D	M	S	Szybkie opatrywanie ran, środki ochrony indywidualnej, szczepienia ochronne.	A
Enterobacter spp. gr.2	Gleba, kał zwierząt, woda, Bezpośrednia, powietrzno-kropelkowa, powietrzno-pyłowa.	Zapalenie żołądka, dróg moczowych, jelit, płuc.	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny, środki ochrony indywidualnej.	A
Escherchia coli, pałeczki okrężnicy gr.2	Gleba, woda, kał zwierząt i ludzi. Pokarmowa, bezpośrednia,	Zapalenie jelit, biegunki.	S	M	S	Środki ochrony indywidualnej, przestrzeganie zasad higieny.	A

	powietrzno-kropelkowa.						
Leptospiry interrogans gr.2	Gleba, psy, gryzonie, woda. Bezpośrednia przez skórę i błony śluzowe.	Gorączka błotna i inne.	S	S	S	Dezynfekcja, przestrzeganie zasad higieny osobistej, środki ochrony indywidualnej.	A
Legionella spp. gr.2 brak szczepień	Woda, ścieki zwłaszcza w temperaturze 20-45 st.°C, ścieki., Bezpośrednia przez skórę i błony śluzowe	Zapalenie płuc(legioneloza), gorączka grypopodobna	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny, środki ochrony indywidualnej, stosowanie wody w podwyższonej temper.	A
Providencia spp. gr.2 brak szczepień	Gleba, kał zwierząt. Bezpośrednia, pokarmowa, powietrzno-kropelkowa.	Zakażenie przewodu pokarmowego, dróg moczowych, skóry.	S	S	S	Przestrzeganie zasad higieny, dezynfekcja, środki ochrony indywidualnej.	A
Salmonella chlerasuis (inne odmiany) gr.2 brak szczepień	Woda, gleba, ścieki. pokarmowo-wodna, Powietrzno-kropelkowa	Salmoneloza (zapalenie żołądka i jelit zatrucia pokarmowe)	S	S	S	Środki ochrony indywidualnej, przestrzeganie zasad higieny.	A
Candida albicans/bielnik biały gr.2 brak szczepień	Ludzie i zwierzęta Bezpośrednia	Grzybica skóry paznokci, jamy ustnej, reakcja alergiczna	S	S	S	Środki ochrony indywidualnej, stosowanie mydeł z dodatkiem środków przeciwgrzybiczych.	A

Karta analizy ryzyka robotnika gospodarczego – przy pracach ślusarskich

Możliwe, Niebezpieczne Wydarzenia, Zagrożenie	Przyczyny zagrożenia	Możliwe skutki zagrożenia	Skutek	Prawdopodobieństwo	Ryzyko	Sposoby zmniejszania ryzyka	Ryzyko po redukcji
Potknięcie i upadek na tym samym poziomie	Śliskie nierówne powierzchnie, zastawione przejścia, brak ładu i porządku w miejscu pracy, niedbale składowane materiały i narzędzia	Urazy kończyn, skręcenia, złamania, zwichnięcia, potłuczenia	S	M	S	Utrzymanie porządku w miejscu pracy, czyste i nieśliskie powierzchnie, należyte składowanie materiałów i narzędzi w miejscu pracy odpowiednie obuwie, wzmożona uwaga	A
Eksploatowanie narzędzi powodujących nadmierny hałas	Używanie narzędzi wyeksploatowanych, brak lub niestosowanie środków ochrony indywidualnej	Zmiany chorobowe narządu słuchu	M	M	M	Używanie narzędzi w dobrym stanie technicznym, ograniczenie ekspozycji, stosowanie ochronników słuchu	A
Uderzenie o nieruchome przedmioty	Ograniczona przestrzeń pracy, brak porządku w miejscu pracy, wąskie przejścia, dojścia	Potłuczenia, guzy, siniaki	M	S	S	Właściwa organizacja przestrzeni, odpowiednia szerokość przejść, ład i porządek w miejscu pracy, wzmożona uwaga	A
Urazy kończyn górnych spowodowane stosowanymi narzędziami	Nieuwaga, zły stan techniczny narzędzi, brak lub niestosowanie środków ochrony indywidualnej	Stłuczenia, drobne rany cięte, skaleczenia	M	M	M	Środki ochrony indywidualnej, dobry stan techniczny narzędzi, wzmożona uwaga	A

Urazy kończyn dolnych przez spadające przedmioty	Obrabiany materiał, narzędzia, nieuwaga, brak porządku w miejscu pracy	Stłuczenia, drobne urazy nóg	M	M	M	WzmóŜona uwaga, utrzymanie porządku, stosowanie obuwia ochronnego	A
PoraŜenie prądem	Uszkodzone urządzenia zasilane energią elektryczną	PoraŜenie prądem elektrycznym, śmierć	D	M	S	Dobry stan techniczny instalacji , sprzętu i narzędzi, pomiary ochrony przeciwporaŜeniowej , wzmóŜona uwaga	A
Upadek na niŜszy poziom	Schodzenie po schodach, stosowanie drabiny	Złamania , stłuczenia, zwichnięcia	S	M	S	Czyste i nieśliskie schody, dobry stan techniczny drabin, wzmóŜona uwaga	A
PrzeciąŜenie układu ruchu (mięśniowo – kostnego)	Wymuszona pozycja ciała, ręczne przenoszenie materiałów oraz narzędzi na róŜnych poziomach, brak środków ochrony indywidualnej	Choroby układu mięśniowo-szkieletowego, urazy kręgosłupa, przepuklina	S	S	S	Szkolenia dot. zasad transportu ręcznego, środki ochrony indywidualnej , dobra organizacja pracy, przerwy w pracy, wzmóŜona uwaga	A
PoŜar	Zapróśnienie ognia, materiały palne	Śmierć, poparzenie ciała	D	M	S	Przestrzeganie przepisów, zachowanie wymagań instrukcji bezpieczeŃstwa poŜarowego, podręczny sprzęt gaśniczy , wzmóŜona uwaga	A
Wypadek komunikacyjny, potrącenie przez ruchome obiekty w trakcie dojścia lub dojazdu do miejsca wykonania zadania	Pojazdy samochodowe, rowery, motocykle	Śmierć, kalectwo, potłuczenia	D	M	S	Przestrzeganie prawa o ruchu drogowym, dobry stan techniczny pojazdu , wzmóŜona uwaga	A
Nadmierne zapylenie	Brak skutecznie działającej wentylacji , brak lub	Schorzenia dróg oddechowych	M	M	M	Zapewnienie skutecznej wentylacji, stosowanie środków ochrony indywidualnej	A

	niestosowanie środków ochrony indywidualnej						
Odpryski tarczy i metalu podczas cięcia przecinarką elektryczną	Wykonywanie prac bez osłon, brak lub niestosowanie środków ochrony indywidualnej	Urazy oczu	D	M	S	Stosowanie środków ochrony indywidualnej rąk i oczu oraz stosowanie osłony tarczy przecinarki, wzmożona uwaga	A

Etap 4

Opracowanie planu działań korygujących i/lub zapobiegawczych

Wymagania stawiane wyposażeniu na stanowisku pracy robotnika gospodarczego zasady bezpieczeństwa i higieny pracy

Ogólne warunki bezpieczeństwa przy wykonywaniu prac konserwacyjnych

- używać tylko sprawnych narzędzi ręcznych, potrzebnych do rodzaju wykonywanych prac,
- używane narzędzia i materiały pomocnicze przenosić tylko w torbach narzędziowych lub specjalnych skrzynkach,
- w pomieszczeniu, narzędzia i materiały pomocnicze przechowywać w przeznaczonych do tego miejscach (szafki, regały, półki, wieszaki itp.),
- narzędzia powinny być po wykonaniu pracy oczyszczone i zakonserwowane,
- zaolejone szmaty, pakuchy, odkładać tylko do metalowych przykrytych pojemników i codziennie usuwać z pomieszczenia.

Warunki bezpieczeństwa przy stosowaniu narzędzi ręcznych

Imadło

Imadło winno spełniać wymogi prawidłowej i bezpiecznej pracy, a więc:

- umożliwiać pewne i mocne uchwycenie materiału,
- szczęki imadła powinny być względem siebie równoległe przy każdym ustawieniu,
- powierzchnia robocza szczęk powinna posiadać nacięcia,
- maksymalne luzy pomiędzy dociśniętymi szczękami mogą wynosić 2 mm,
- przy umocowaniu rur w imadle należy stosować specjalne wkładki pryzmatyczne,
- cienkie blachy należy mocować za pośrednictwem drewnianych klocków lub w nakładkach z miękkiego metalu.

Młotek ślusarski

Należy stosować bezpieczne metody pracy, jak:

- grubość klina należy dobierać tak, aby trzonek rozpierany przez klin wypełniał gniazdo w bijaku do 2/3 jego głębokości,
- rozklepy i tzw. grzybki powstałe w czasie eksploatacji młotka należy usuwać za pomocą pilnika lub szlifierki,
- zabronione jest używanie uszkodzonych młotków.

Przecinak

Wykonywanie prac przecinakiem powinno być bezpieczne, a więc:

- rozklepy należy usuwać z przecinaka za pomocą pilnika lub na szlifierce,
- przecinak winien być dobrze zastrzony, linia ostrza powinna być prostopadła do jego osi,
- przy pracy należy stosować okulary ochronne.

Pilniki

Dla bezpiecznego wykonywania prac z pilnikiem, należy:

- używać tylko pilników ostrych i nie uszkodzonych (przed użyciem pilnik sprawdzić,

lekką uderzając o przedmiot metalowy; pilnik nie uszkodzony wydaje charakterystyczny, czysty dźwięk),

- umocować przedmiot obrabiany tak, aby się nie poruszał i nie drgał,
- pamiętać, że nie wolno zdmuchiwać opiłków ustami, a używać specjalnych szczotek,
- dobierać kształt i rozmiar pilnika do wykonywanego zadania.

Wkrętaki

Bezpieczne zasady pracy wkrętakiem to:

- dobranie odpowiedniego rozmiaru wkrętaka do łba wkrętu,
- używanie wkrętałów tylko z nieuszkodzonym trzonkiem.
- używanie wkrętałów zgodnie z ich przeznaczeniem, dobra stateczność i pewne zamocowanie przedmiotów, w które wkręty są wkręcane.

Klucze

Dla bezpiecznego użytkowania kluczy należy stosować się do poniższych zaleceń:

- szczęki klucza powinny być równoległe, bez zbitych i wytartych końców, pęknięć i nadłamań,
- długość klucza powinna być dostosowana do wielkości nakrętki (odpowiednią długość mają klucze wykonane fabrycznie),
- luz między powierzchniami roboczymi szczęk klucza i nakrętek nie powinien przekraczać 0,1-0,3 mm, nie wolno dodatkowo przedłużać ramienia klucza (np. innym kluczem, kawałkiem rury itp.),
- nie wolno dopasowywać rozwarości klucza do nakrętki za pomocą podkładek ani przerabiać kluczy przez zwiększenie ich rozwarości za pomocą rozkuwania czy piłowania lub też zmniejszania ich rozwarości przez zakuwanie,
- nakrętkę wkręcać kluczem nastawnym dopiero wtedy, gdy szczęki klucza ściśle obejmują nakrętkę.

Kleszcze, szczypce, obcęgi

Powinny one mieć odpowiednią wytrzymałość, aby nie mogły ulec pęknięciom i złamaniom w czasie pracy, a w szczególności:

- szczęki ich muszą być ukształtowane odpowiednio do obrysu chwytanego przedmiotu (dla zapobieżenia wysuwania się z nich przedmiotów),
- szczypce o szczękach płaskich powinny posiadać wewnętrzną powierzchnię szczęk odpowiednio ponacinaną,
- ostrza szczypiec używanych do przecinania materiału powinny dokładnie się schodzić i nie mogą być wyszczerbione,
- końce szczypiec do zginania drutu powinny być równo obcięte,
- szczypce do obejmowania rur i przedmiotów o przekroju okrągłym powinny mieć wewnętrzną powierzchnię szczęk zaopatrzoną w zęby zapobiegające obracaniu się ściskanego przedmiotu,
- szczypce nastawne (tzw. żabki) powinny mieć szczęki ponacinane w zęby. Obie części tych szczypiec powinny być połączone ze sobą za pomocą zabezpieczonej nakrętką śruby, która stanowi oś obrotu szczypiec i daje się przekładać w celu uzyskania większego lub mniejszego rozwarcia szczęk. Używanie sworzni zamiast śruby jest zabronione,
- rękojeści wszystkich szczypiec powinny być lekko radełkowane w celu zwiększenia sprawności uchwytu,

- rękojeści szczypiec do robót elektrycznych muszą być pokryte odpowiednim materiałem izolacyjnym.

Warunki bezpieczeństwa przy pracach ze szlifierką kontową:

- ⤴ przed uruchomieniem szlifierki sprawdzić, czy nie grozi to wypadkiem,
- ⤴ Przed przystąpieniem do pracy należy sprawdzić stan techniczny szlifierki. W tym celu należy:
- ⤴ dokonać oględzin zewnętrznych celem oceny kompletności i stanu technicznego szlifierki;
- ⤴ skontrolować osłonę tarczy szlifierskiej;
- ⤴ sprawdzić stan dokręcenia śrub i nakrętek;
- ⤴ sprawdzić instalację elektryczną pod względem:
- ⤴ ułożenie przewodu zasilającego tak, aby nie był narażony na uszkodzenia mechaniczne,
- ⤴ stanu izolacji zewnętrznej przewodów.
- ⤴ Przed zamontowaniem tarczy szlifierskiej należy sprawdzić, czy:
- ⤴ prędkość obrotowa podana na tarczy jest równa lub większa od znamionowej prędkości obrotowej szlifierki,
- ⤴ wymiary tarczy odpowiadają wymiarom podanym przez producenta szlifierki.

Uwaga! Nie wolno używać wygiętych, ułamanych lub uszkodzonych tarcz szlifierskich.

Tarcze muszą być oznakowane przez producenta w zakresie rodzaju spoiwa, wymiarów i dopuszczalnej prędkości obrotowej.

- ⤴ Należy uruchomić szlifierkę próbnie – bez obciążenia. Po stwierdzeniu, że sprzęt działa prawidłowo i nie ma żadnych zagrożeń można rozpocząć pracę.

Przed przystąpieniem do naprawy należy:

- wyłączyć napęd szlifierki kontowej,
- uniemożliwić przypadkowe włączenie,
- nie udostępniać odbiorników elektrycznych osobom nie znającym zasad ich użytkowania i instrukcji obsługi,
- w miejscach krańcowego zagrożenia dopuszczenie do pracy powinno odbywać się przy udziale elektryka, który sprawdzi skuteczność ochrony przeciwporażeniowej,
- każdorazowo przed przystąpieniem do pracy należy sprawdzić optycznie stan obudowy izolacyjnej urządzeń, przewodów i wtyczek; w przypadkach uszkodzenia oddać do naprawy,
- po zakończeniu prac wyłączyć odbiorniki elektryczne i zgodnie z instrukcją zabezpieczyć je przed ponownym włączeniem przez osoby nieupoważnione.

Zabrania się kategorycznie:

- ⤴ eksploataowania urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych bez osłon, ochron i innych przewidzianych dla tych urządzeń, zabezpieczeń,
- ⤴ zdejmowania osłon z części ruchomych urządzeń, instalacji w czasie ich ruchu,
- ⤴ wykonywania jakichkolwiek prac konserwacyjno-remontowych maszyn, urządzeń i odbiorników elektrycznych,
- ⤴ podłączenia odbiorników do sieci w inny sposób niż za pomocą wtyczek stanowiących fabryczne wyposażenie odbiorników,

- ⚡ wykonywania przedłużeń inaczej niż za pomocą fabrycznie wykonanych przedłużaczy,
- ⚡ postępowania w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami, szczegółowymi instrukcjami i poleceniami nadzoru podczas użytkowania energii elektrycznej.

Wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy dla drabin przenośnych

Przy stosowaniu drabin przenośnych niedopuszczalne jest w szczególności:

- stosowanie drabin uszkodzonych,
- stosowanie drabiny jako drogi stałego transportu, a także do przenoszenia ciężarów o masie powyżej 10 kg,
- używanie drabiny niezgodnie z przeznaczeniem,
- używanie drabiny rozstawnej jako przystawnej,
- ustawianie drabiny na niestabilnym podłożu,
- opieranie drabiny przystawnej o śliskie płaszczyzny, o obiekty lekkie lub wywrotne albo o stosy materiałów nie zapewniające stabilności drabiny,
- stawianie drabiny przed zamkniętymi drzwiami, jeżeli nie są one zamknięte na klucz od strony ustawianej drabiny,
- ustawianie drabin w bezpośrednim sąsiedztwie maszyn i innych urządzeń - w sposób stwarzający zagrożenie dla pracowników używających drabiny,
- wchodzenie i schodzenie z drabiny plecami do niej,
- przenoszenie drabiny o długości powyżej 4 m przez jedną osobę.

Ogólne warunki bezpieczeństwa przy sprzątaniu terenu wokół budynków:

- ⚡ śmieci wynosić tylko w wyznaczone miejsca,
- ⚡ używać tylko sprawnych narzędzi stosownie do wykonywanych prac,
- ⚡ stosować się do zaleceń producenta środków do niszczenia chwastów,
- ⚡ stosować zalecany sprzęt ochrony osobistej,
- ⚡ po zakończeniu sprzątania pochować narzędzia i sprzęt pomocniczy w wyznaczone miejsce,
- ⚡ wszystkie narzędzia i materiały pomocnicze powinny mieć swoje stałe miejsce (wieszaki, półki, szuflady lub wiszące szafki) przechowywania,
- ⚡ w trakcie pracy należy używać tylko tych narzędzi i materiałów pomocniczych, które są potrzebne pracownikowi do wykonywania danej pracy,
- ⚡ nic wolno układać jednych narzędzi na drugie,
- ⚡ po zakończonej pracy narzędzia i materiały pomocnicze powinny być odłożone na stałe miejsca i zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych (dotyczy to szczególnie narzędzi o napędzie elektrycznym, materiałów żrących itp.).

Bezpieczne metody pracy przy użyciu narzędzi o napędzie elektrycznym

- ⚡ zapoznać się z fabryczną instrukcją obsługi o napędzie elektrycznym,
- ⚡ przestrzegać podstawowych zasad ochrony przeciwporażeniowej,
- ⚡ prace związane z podłączeniem, badaniem, konserwacją i naprawą urządzeń elektrycznych mogą być wykonywane tylko przez osoby uprawnione (uprawnienia SEP),
- ⚡ nie udostępniać odbiorników elektrycznych osobom nieznającym zasad ich użytkowania i instrukcji obsługi,
- ⚡ w miejscach krańcowego zagrożenia dopuszczenie do pracy powinno się odbywać przy udziale elektryka, który sprawdzi skuteczność ochrony przeciwporażeniowej,

- ⚡ każdorazowo przed przystąpieniem do pracy należy sprawdzić optycznie stan obudowy izolacyjnej urządzeń, przewodów i wtyczek; w razie uszkodzenia oddać do naprawy,
- ⚡ po zakończeniu prac wyłączyć odbiorniki elektryczne i zgodnie z instrukcją zabezpieczyć je przed ponownym włączeniem przez osoby nieupoważnione.

Zabrania się kategorycznie:

- ⚡ wykonywania jakichkolwiek prac konserwacyjno-remontowych maszyn, urządzeń i odbiorników elektrycznych,
- ⚡ podłączenia odbiorników do sieci w inny sposób niż za pomocą wtyczek stanowiących fabryczne wyposażenie odbiorników,
- ⚡ wykonywania przedłużeń inaczej niż za pomocą fabrycznie wykonanych przedłużaczy,
- ⚡ naprawy i wymiany wkładek bezpiecznikowych,
- ⚡ wymiany elementów instalacji oświetleniowej (żarówek, świetlówek itp.),
- ⚡ postępowania w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami, szczegółowymi instrukcjami i poleceniami nadzoru podczas użytkowania energii elektrycznej.

Zasady bezpiecznego wykonywania prac na wysokości

Praca na wysokości dla stałych stanowisk pracy to praca wykonywana na poziomach wzniesionych ponad 1 m nad terenem otwartym lub podłogą w pomieszczeniu zamkniętym.

Przy wykonywaniu tych robót stanowiska pracy oraz przejścia należy zabezpieczyć barierą składającą się z deski krawężnikowej o wysokości 0,15 m i poręczy ochronnej umieszczonej na wysokości 1,1 m. Wolną przestrzeń pomiędzy deską krawężnikową a poręczą należy wypełnić częściowo lub całkowicie w sposób zabezpieczający pracowników przed upadkiem z wysokości.

Praca na wysokości dla tymczasowych stanowisk pracy (np. drobne naprawy) to praca wykonywana na poziomach wzniesionych ponad 1 m nad terenem otwartym lub podłogą w pomieszczeniu zamkniętym. Przy wykonywaniu tych robót można stosować podesty przenośne, drabiny lub inne urządzenia pod warunkiem pełnego zabezpieczenia pracownika przed upadkiem z wysokości (atestowane szelki bezpieczeństwa z linką, poręcze itp.).

ZABRANIA SIĘ:

- ⚡ używania, krzeseł, stołów itp. przedmiotów do pracy na wysokości,
- ⚡ stosowania niesprawnego sprzętu ochrony osobistej,
- ⚡ stosowania niebezpiecznych metod pracy stwarzających zagrożenie dla pracownika i współpracowników,
- ⚡ palenia tytoniu lub używania otwartego ognia szczególnie w pomieszczeniach, w których obowiązuje zakaz palenia,
- ⚡ używania niewłaściwych, uszkodzonych lub niesprawnych narzędzi.

Ogólne warunki bezpieczeństwa przy myciu okien

- ⚡ stosować odpowiedni sprzęt (drabiny, podesty schodki itp.) dostosowany do wysokości i wymiaru okna,
- ⚡ stosować bezpieczne metody pracy, wynikające ze stosowanej technologii,
- ⚡ w wypadku nie korzystania z drabin lub innych pomocy przez dłuższy okres przed ponownym użyciem poddać je dokładnym oględzinom i sprawdzeniu ich stanu technicznego,
- ⚡ używać właściwych płynów do mycia szyb i stolarki okiennej posiadających atest higieniczny (zapoznać się z karta charakterystyki preparatu),
- ⚡ stosować sprzęt ochrony osobistej przy wykonywaniu pracy na wysokości.

Etap 6. Plan działań korygujących i/lub zapobiegawczych ocena ryzyka

Lp	Opis przedsięwzięcia (zadania)	Realizacja zadania			Przewidywane wyniki	
		Termin realizacji	Osoba odpowiedzialna	Przewidywana kwota (zł)	Określenie rodzaju zagrożeń lub uciążliwości mogących ulec likwidacji	Liczba osób, którym zostaną poprawione warunki pracy

Racibórz, dnia

.....
imię i nazwisko

Oświadczenie

Ja niżej podpisany /a oświadczam, że zapoznałem/am się z ryzykiem zawodowym,
jakie wiąże się z wykonywaną pracą oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami.

.....
podpis pracownika